

Перелік питань до підсумкового контролю з дисципліни “Філософія”.

1. **До історичних типів світогляду належить:**
  - A. Романтичний
  - B. Етнічний
  - C. Міфологічний
  - D. Буденний
  - E. Гуманістичний
2. **Немає людини, яка б не мала світогляду:**
  - A. Так
  - B. Ні
  - C. Це залежить від освіти
  - D. Це залежить від рівня розвитку суспільства
  - E. Інколи бувають особи без світогляду.
3. **Що є ядром будь-якого світогляду:**
  - A. Світовідчуття
  - B. Світосприйняття
  - C. Світорозуміння
  - D. Світотлумачення
  - E. Світоспоглядання
4. **Чим відрізняється філософія від міфології і релігії:**
  - A. Вченням про авторитети
  - B. Вченням про надприродне
  - C. Вірою в єдиного Бога
  - D. Раціонально-теоретичним уявленням про світ
  - E. Злитністю людини з природою
5. **Вкажіть поняття, яке лежить в основі філософствування:**
  - A. Елементарні частинки
  - B. Інформація
  - C. Система
  - D. Образ
  - E. Категорія
6. **До напрямків філософського дослідження не відноситься:**
  - A. Метафізика
  - B. Гносеологія
  - C. Логіка
  - D. Естетика
  - E. Хімія
7. **До функцій філософії відноситься:**
  - A. Експериментальна
  - B. Теологія
  - C. Гносеологічна (пізнавальна)
  - D. Політико-організаційна
  - E. Технологічна
8. **Слово «філософія» у перекладі з давньогрецької означає:**
  - A. Любов до землі
  - B. Любов до мудрості
  - C. Любов до Бога
  - D. Любов до народу
  - E. Любов до самого себе
9. **Зміст світогляду групується довкола питання:**
  - A. Природне – соціальне

- V. Тварина – інша тварина
  - C. Рослини – світ
  - D. Людина – світ
  - E. Природні – штучні речі
- 10. Міфологічний світогляд передбачає:**
- A. Протистояння людини природі
  - B. Злитність людини з природою
  - C. Розмежування людини і природи
  - D. Поділ всього суцього на матеріальне і духовне
  - E. Вірне все вищезгадане
- 11. Філософія може бути визначена як:**
- A. Система знань про природу і її закони
  - B. Мудрість взагалі
  - C. Система найбільш загальних теоретичних поглядів на світ, на місце людини в ньому
  - D. Сукупність моральних вчень і норм
  - E. Система релігійних вчень про світ і людину
- 12. До структурних елементів філософського знання відноситься:**
- A. Геологія
  - B. Біологія
  - C. Онтологія
  - D. Міфологія
  - E. Етнографія
- 13. Яка з названих функцій не є філософською:**
- A. Пізнавальна
  - B. Методологічна
  - C. Аксиологічна
  - D. Політико-організаційна
  - E. Праксеологічна
- 14. Яка з названих дисциплін не є філософською:**
- A. Метафізика
  - B. Діалектика
  - C. Аксиологія
  - D. Онтологія
  - E. Демографія
- 15. Що є історично першою формою світогляду:**
- A. Релігія
  - B. Міфологія
  - C. Філософія
  - D. Наука
  - E. Мораль
- 16. Вкажіть, яка з нижчеподаних систем лікування ґрунтується на міфологічному світогляді:**
- A. Інформаційна медицина
  - B. Гомеопатія
  - C. Класична медицина
  - D. Знахарство
  - E. Китайська медицина
- 17. Яке із перелічених питань є філософським:**
- A. Всі тіла складаються з атомів
  - B. Чи можна створити вічний двигун
  - C. Як вирішити продовольчі проблеми людства
  - D. Що таке істина

- Е. Який шлях запобігання атомній війні
- 18. Яке із приведених визначень є найбільш прийнятним:**
- А. Філософія – це мистецтво виживати і вмирати
  - В. Філософія – це вчення про мораль
  - С. Філософія – це наука наук
  - Д. Філософія – це наука, а наука – не філософія
  - Е. Філософія – це наука про найбільш загальні закони розвитку природи, суспільства і людського мислення
- 19. Які розділи філософії вивчають загальні закони, принципи і правила мислення:**
- А. Аксиологія
  - В. Гносеологія;
  - С. Логіка;
  - Д. Філософська антропологія;
  - Е. Онтологія
- 20. Яка з названих функцій не є філософською:**
- А. Пізнавальна;
  - В. Деструктивна;
  - С. Методологічна;
  - Д. Аксиологічна;
  - Е. Праксеологічна.
- 21. Перша історична форма світогляду була:**
- А. Релігійна
  - В. Дуалістична
  - С. Міфологічна
  - Д. Атеїстична
  - Е. Філософська
- 22. На відміну від релігійного і філософського світогляду, міфологічний передбачає:**
- А. Логічне осмислення предметів і явищ
  - В. Віру в єдиного Бога
  - С. Персоніфікацію (олюднення) сил природи
  - Д. Пояснення причин явищ і процесів
  - Е. Рефлексивне мислення
- 23. Що є основним світоглядним питанням:**
- А. Сутність світу
  - В. Сутність буття
  - С. Предмет споглядання
  - Д. Місце людини у світі
  - Е. Сутність соціального розвитку
- 24. Які із приведених нижче питань є філософськими:**
- А. Чи можливі небілкові форми життя?
  - В. Який шлях попередження атомної війни?
  - С. Що таке свобода?
  - Д. Всі тіла складаються з атомів
  - Е. Коли на землі появились перші люди?
- 25. Яке із приведених суджень для Вас є найбільш правильним:**
- А. Філософія панує над усім, є наукою наук
  - В. Наука сама собі філософія
  - С. Філософія – це теорія науки
  - Д. Філософія – це наука про існуюче і природничі науки
  - Е. Філософія, не замінюючи історичні науки, озброює їх загальним методом пізнання, теорією мислення
- 26. Виділіть розділ філософії, пов'язаний з тлумаченням суспільного розвитку:**

- A. Аксиологія
- B. Гносеологія
- C. Логіка
- D. Філософія історії
- E. Онтологія

27. Яке значення для філософії має історія філософії:

- A. Ніякого
- B. Є архівом
- C. Є школою думки
- D. Завдає шкоди
- E. Є повчальною

28. Теоретичним типом світогляду є:

- A. Міфологічний
- B. Будденний
- C. Етнічний
- D. Релігійний
- E. Філософський

29. Яке з наведених визначень філософії є науковим:

- A. Філософія – це логіка, мова науки
- B. Філософія – це стан душі, наприклад, під час медитації
- C. Філософія – це вчення про визначальне в системі «людина-світ»
- D. Філософія – це осягнення істини з допомогою серця
- E. Філософія – це наука наук

30. Який розділ філософії вивчає загальні принципи пізнавальної діяльності:

- A. Аксиологія
- B. Гносеологія
- C. Логіка
- D. Філософська антропологія
- E. Онтологія

31. Виділіть із наведених понять філософську категорію:

- A. Енергія
- B. Маса
- C. Матерія
- D. Республіка
- E. Прискорення

32. Метафізика – це:

- A. Фізика
- B. Філософія
- C. Релігія
- D. Математика
- E. Містика

33. Який із перчислених методів практикується тільки філософією:

- A. Метод сходження від абстрактного до конкретного
- B. Метод критичної рефлексії
- C. Метод абстрагування
- D. Індуктивний метод
- E. Дедуктивний метод

34. Що означає термін «філософія»:

- A. Мудрість
- B. Любов
- C. Любов до мудрості
- D. Знання

Е. Вміння розмовляти

35. Що є історично першою формою світогляду:

- А. Міф
- В. Релігія
- С. Філософія
- Д. Наука
- Е. Телебачення

36. Яка з названих дисциплін не є філософською:

- А. Антропологія
- В. Метафізика
- С. Діалектика
- Д. Онтологія
- Е. Математика

37. Філософія може бути визначена як:

- А. Система найбільш загальних теоретичних поглядів на світ, на місце людини в ньому
- В. Система знань про природу і її закони
- С. Мудрість взагалі
- Д. Сукупність моральних вчень і норм
- Е. Система релігійних вчень про світ і людину

38. Який розділ філософії вивчає форми і закони буття:

- А. Гносеологія
- В. Теологія
- С. Онтологія
- Д. Логіка
- Е. Філософська антропологія

39. Що є ядром будь-якого світогляду:

- А. Світ
- В. Знання
- С. Віра
- Д. Почуття
- Е. Переконання

40. Вивчення історії філософії передбачає, що в першу чергу ми будемо звертати увагу на:

- А життя людей різних історичних періодів
- В теологічні теорії
- С світову культуру
- Д методи філософського розмірковування
- Е анекдоти про філософів

41. Яка філософська школа не має відношення до філософії Стародавньої Індії:

- А санкх'я
- В буддизм
- С йога
- Д позитивізм
- Е чарвака

42. Ортодоксальні школи індійської філософії – це школи, які:

- А відповідали національним традиціям
- В визнавали європейську філософію
- С визнавали авторитет Вед у сфері філософії
- Д виступали проти авторитету Вед
- Е розвивалися у південній частині Індії

43. Староіндійська філософія прагнула вдосконалити:

- А космос

- В суспільство
- С державні установи
- Д приватне життя людини
- Е всесвіт

44. Слово *Дао* означає:

- А закон всесвіту
- В технічний пристрій
- С ім'я особливої планети
- Д хірургічну операцію
- Е бойове мистецтво

45. Старокитайська філософія розглядала протилежність:

- А добра та зла
- В Бога та Сатани
- С ян та інь
- Д сонця та місяця
- Е все перераховане вірно

46. Філософська концепція Конфуція стосувалась, в першу чергу:

- А будови космосу
- В соціального життя та соціального порядку
- С математичних знань
- Д медицини
- Е художньої діяльності

47. Філософія виникає у:

- А 7-6 ст. до н.е.
- В 3-2 ст. до н.е.
- С 1 ст. н.е.
- Д 3 ст. н.е.
- Е 6 ст. н.е.

48. На думку деяких філософів, слід вивчати, в першу чергу східну філософію, тому що вона:

- А пов'язана з розвитком науки і техніки
- В прагне покращити приватне життя людини
- С містить детальний опис правил логічного розмірковування
- Д обґрунтовує думку про абсолютну свободу людини
- Е вивчає музику небесних сфер

49. Більшість шкіл староіндійської філософії вчать, що після смерті душа людини:

- А прямує на небо
- В йде під землю
- С руйнується разом з тілом
- Д переселяється в інше тіло
- Е невидимо продовжує жити на землі

50. Який з елементів староіндійської філософії не відносить до основних елементів, що лежать в основі світу:

- А вогонь
- В вода
- С земля
- Д дерево
- Е повітря

51. Відповідно до вчення даосизму, людина повинна жити:

- А за законами краси
- В виконуючи всі накази правителя
- С у відповідності з природою

- D у відповідності з логікою
- E у відповідності зі своїми бажаннями

52. Конфуцій писав про два типи особистості:

- A мудра людина і дурна людина
- B підла людина і порядна людина
- C шляхетна людина і низька людина
- D хоробрий воїн і боягуз
- E віруючий та атеїст

53. Представники Старокитайської філософії вважали, що в основі світу знаходяться:

- A два елементи
- B три елементи
- C чотири елементи
- D п'ять елементів
- E шість елементів

54. Прибічники європоцентризму вважали, що слід вивчати в першу чергу європейську філософію, тому що:

- A на інших континентах взагалі немає філософії
- B вся європейська філософія тісно пов'язана з релігією і мораллю
- C тільки у Європі є вільна самосвідомість і вільне мислення
- D європейці ніколи не діють нелогічно
- E у Європі філософія виникла раніше, ніж у інших регіонах

55. Священний стародавній текст, на основі якого виросла староіндійська філософія, називався:

- A Книга Перемін
- B Коран
- C Веди
- D Біблія
- E Тіпітака

56. Представники староіндійської філософії вважали, що в основі всього світу знаходяться:

- A два елементи
- B три елементи
- C чотири елементи
- D п'ять елементів
- E сім елементів

57. Згідно з Упанішадами, в основі світу лежить:

- A атман
- B брахма
- C карма
- D сансара
- E майя

58. Лао-цзи вважається представником:

- A ведичної традиції
- B буддизму
- C даосизму
- D моїзму
- E конфуціанства

59. Яка інтерпретація пари понять Інь-Ян не належить до давньокитайської філософії:

- A світле-темне
- B добро-зло
- C чоловіче-жіноче
- D активне-пасивне

Е небо-земля

60.Згідно вчення Конфуція, людина повинна жити:

- А відповідно до законів суспільства
- В у відповідності з природою
- С у відповідності з релігійними правилами
- Д у відповідності з правилами *лі*
- Е відповідно до свого соціального статусу

61.Вивчення історії філософії дозволяє ознайомитися з:

- А проблемами, які вивчає та осмислює філософія
- В методами філософського дослідження
- С зв'язками, що існують між філософією і природознавством
- Д порадами філософів щодо вірного життєвого шляху
- Е вірно все перераховане

62.На думку деяких філософів, слід вивчати, в першу чергу, східну філософію, бо вона:

- А розшифровує математичні формули
- В дає знання про рух зірок на небі
- С пов'язана з релігією, моральними проблемами,духовним самозаглибленням
- Д спеціально вивчає закони логіки
- Е є суто раціоналістичною

63.У староіндійській філософії карма – це:

- А назва всесвіту
- В закон відплати, відповідно до якого здійснюється переселення душі
- С духовний канон життя
- Д певний тип цивілізації
- Е індивідуальне виявлення брахмана

64.Одним з основних завдань староіндійської філософії було:

- А запропонувати найкращий державний устрій
- В сприяти технічному розвитку країни
- С вивчити вплив зірок на життя людей
- Д покращити особисте життя людини
- Е підготувати загальнонаціональну революцію

65.Дао у контексті китайської філософії означає:

- А людина
- В мудрець
- С храм
- Д книга
- Е закон

66.Відповідно до філософії Стародавнього Китаю, в основі світу лежать два начала:

- А дерево і метал
- В ян та інь
- С вода і вогонь
- Д лі та дао
- Е холод і тепло

67.Шляхетна людина, за вченням Конфуція, повинна:

- А бути безвідповідальною
- В брехати
- С діяти за ситуацією
- Д здійснювати самоаналіз
- Е жити не за правилами *лі*

68.Філософія виникає в Індії, Китаї та Греції у:

- А 10 ст. до н.е.
- В 7 ст. до н.е.

С 2 ст. н.е.

D 6 ст. н.е.

Е 10 ст. н.е.

69. В якому із напрямків східної філософії є твердження про те, що буття – це страждання:

А даосизм

В конфуціанство

С чарвака

D санх'я

Е буддизм

70. Який напрямок східної філософії культивує вдосконалення тілесності через духовне зусилля:

А буддизм

В даосизм

С конфуціанство

D йога

Е чарвака

71. Що означає термін *Будда*:

А камінь

В мудрець

С просвітлений

D переможець

Е той, хто так приходить і так відходить

72. В основі якої східної філософії лежить ідея суспільної ієрархії та культу предків:

А буддизм

В даосизм

С конфуціанство

D йога

Е чарвака

73. У китайській філософії слово *де* означає:

А синонім *дао*

В прояв *дао* у діяльності людини

С здатність до завоювань

D схильність до споглядання

Е вірно все перераховано

74. Недіяння у даосизмі – це:

А планування своїх дій

В повна бездіяльність

С необхідне втручання у події

D звільнення від егоїстичних намірів

Е пізнання істини шляхом споглядання

75. Яке значення для філософії має історія філософії:

А. ніякого

В. є архівом

С. є школою думки

D. завдає шкоди

Е. є повчальною

76. Конфуціанство змальовує ідеал:

А. селянина

В. шляхетної людини

С. низької людини

D. імператора

Е. ченця

77. Згідно філософських уявлень стародавнього Китаю, частинки ян характеризуються тим, що вони:

- А. важкі
- В. стабільні
- С. світлі
- Д. вологі
- Е. пов'язані з землею

78. Згідно філософських уявлень стародавнього Китаю, частинки інь характеризуються тим, що вони:

- А. рухливі
- В. світлі
- С. сухі
- Д. легкі
- Е. пов'язані з землею.

79. У контексті староіндійської філософії термін сансара означає назву:

- А. священного тексту
- В. мудрого проповідника
- С. храму
- Д. оточуючого світу, що зпродукований станом нашої свідомості
- Е. особливої країни, де душі перебувають після смерті

80. Термін реінкарнація означає наступне уявлення, що вперше було чітко сформульоване у староіндійській філософії:

- А. смерть людини — це розкладання тіла на атоми
- В. після смерті людини її душа іде у підземне царство
- С. після смерті людини її душа іде на небо
- Д. після смерті людини її душа переселяється у інше тіло
- Е. після смерті людини її душа теж помирає

81. Атомістичне вчення було започатковане:

- А. Буддою
- В. Сократом
- С. Фомою Аквінським
- Д. Вольтером
- Е. Демокрітом

82. Хто є автором вчення про ідеї:

- А) Демокріт
- В) Фалес
- С) Платон
- Д) Арістотель
- Е) Сократ

83. Патристика – це:

- А) частина біблійних текстів
- В) синонім схоластики
- С) праці християнських богословів 4-9 ст.
- Д) шкільна філософія
- Е) особливий спосіб медитації

84. У схоластичній філософії в суперечці про універсалії реалісти стверджували:

- А) ідея загального поняття передуює речі
- В) реальні лише одиничні речі, а „імена після речей”
- С) реальні речі досконаліші від універсалій
- Д) універсалії реально не існують
- Е) існують лише одиничні речі

85. Теорія двоїстої (подвійної істини) говорить про такі істини:

- А) природні і суспільні

- В) первинні і вторинні
- С) божественні і людські
- Д) прийнятні і не прийнятні
- Е) наукові і антинаукові

86. Найбільш детальний виклад теорії двох істин в європейській філософії здійснив:

- А) Тертуліан
- В) Ориген
- С) Августин Блаженний
- Д) Фома Аквінський
- Е) П'єр Абеляр

87. Антропоцентризм філософії Відродження – це філософська позиція, згідно якої:

- А) людина повинна підпорядковуватись традиціям
- В) людина повинна діяти відповідно до законів природи
- С) людина – це те ж саме, що й тварина;
- Д) людина є вихідним пунктом для оцінки всіх явищ і процесів у світі, центром світу;
- Е) людина не повинна ні у що втручатися

88. В основі всього сущого, за Піфагором, лежить:

- А) Порядок
- В) Бог
- С) Розум
- Д) Число
- Е) Атоми

89. Старогрецький філософ Сократ основну увагу у своїх міркуваннях приділяв:

- А) космосу та законам його розвитку
- В) людині та самопізнанню
- С) співвідношенню світу ідей та світу речей
- Д) політичному устрою держав
- Е) атомістичній теорії

90. Висловлювання «Вірую, тому що абсурдно» належить:

- А) Оригену
- В) Тертуліану
- С) апостолу Петру
- Д) імператору Костянтину
- Е) Фомі Аквінському

91. У чому суть схоластики:

- А) вміння дискутувати
- В) раціонально обґрунтовувати релігійні догмати
- С) вміння логічно доводити певні твердження
- Д) філософія, що викладають в духовних школах.
- Е) все перераховане вірно

92. В середньовічній філософії в суперечці про універсалії номіналісти твердили:

- А) ідея загального (поняття) передує речі
- В) ідея речі не відповідає матеріальному втіленню
- С) ідея ідентична речі, а „імена після речей”
- Д) реальні лише одиничні речі, а універсалії – їх назви
- Е) ніщо реально існує

93. Термін “гуманізм”, стосовно доби Відродження, означає:

- А) синонім релігійності
- В) засудження радощів людського життя
- С) визнання краси душі та тіла людини і її права на пізнання та діяльність
- Д) вчення про розмежованість душі та тіла
- Е) визнання геліоцентричної системи

94. Пантеїзм – це уявлення про те, що Бог:

- A) є одним з багатьох богів
- B) розлитий у природі, бо присутній у своїх творіннях
- C) не має прямого відношення до людини
- D) завжди допомагає убогим
- E) все перераховане вірно

95. Хто з античних філософів сказав: «Я знаю те, що я нічого не знаю»:

- A) Піфагор
- B) Анаксимандр
- C) Сократ
- D) Зенон
- E) Демокріт

96. Про те, що на чолі держави повинні стояти філософи, говорив:

- A) Хрисіпп
- B) Сократ
- C) Платон
- D) Ксенофан
- E) Арістотель

97. Філософія Середніх віків охоплює період:

- A) 5-1 ст.
- B) 1-3 ст.
- C) 4-14 ст.
- D) 15-16 ст.
- E) 17-18 ст.

98. Назвіть розділ середньовічної філософії, який прагнув логічно обґрунтувати релігійні догмати:

- A) номіналізм;
- B) містика;
- C) реалізм;
- D) схоластика;
- E) патристика

99. Хто з названих філософів не належить до представників середньовічної філософії:

- A) Василій Великий
- B) Іоанн Дамаскін
- C) Ансельм Кентерберійський
- D) Фома Аквінський
- E) Нікола Кузанський

100. Теорію двох істин з-поміж європейських філософів найдетальніше розробив:

- A) Тертуліан
- B) Августин Блаженний
- C) Авероес
- D) Фома Аквінський
- E) Нікола Кузанський

101. Хто з приведених мислителів є представником епохи Відродження:

- A) Т. Гоббс;
- B) В. Гегель;
- C) Джорджано Бруно;
- D) Фіхте;
- E) Августин

102. Хто у Стародавній Греції є засновником діалектичного мислення:

- A) Піфагор
- B) Геракліт
- C) Фалес

D) Сократ

E) Платон

103. Хто з старогрецьких філософів вважає, що за своєю будовою речі складаються з матерії і форми:

A) Арістотель

B) Платон

C) Сократ

D) Демокріт

E) Геракліт

104. Схоластика дослівно означає:

A) складна філософія

B) божественна філософія

C) шкільна філософія

D) наукова філософія

E) розважлива філософія

105. Оберіть правильний варіант визначення, що вказує на місце філософії в духовному житті середньовіччя:

A) теологія є прислужницею філософії

B) філософія є прислужницею релігії

C) філософія є поводитирем теології

D) теологія є всебічним виправданням філософії

E) філософія є прислужницею теології

106. Університети виникли в Європі у наступний історичний період:

A) античність

B) середні віки

C) Відродження

D) Новий час

E) Просвітництво

107. Хто із наведених мислителів є представником епохи Відродження:

A) Гегель

B) Лейбніц

C) Франческа Петрарка

D) Гельвецій

E) Гольбах

108. Чим є античність для епохи Відродження:

A) Авторитетом

B) Ідеалом

C) Суддею

D) Історією

E) Нічим

109. Кому належить авторство висловлювання «Людина є міра всіх речей»:

A) Платону

B) Арістотелю

C) Протагору

D) Піфагору

E) Епікуру

110. Яка філософська школа пропонує сумніватися у кожному пункті наших знань:

A) стоїцизм

B) скептицизм

C) гедонізм

D) платонізм

E) епікуреїзм

111. Середньовічна філософія була тісно пов'язана з:

- A) міфологічними уявленнями
- B) релігійною вірою
- C) науковими поглядами
- D) технологічним способом мислення
- E) все перераховане вірно

112. Патристика –це:

- A) праці старогрецьких філософів
- B) античні ритуальні гімни
- C) твори отців церкви
- D) збірка схоластичних діалогів
- E) містичні притчі

113. Схоластичні диспути передбачали використання:

- A) логічних аргументів
- B) емоційних вигуків
- C) театрального дійства
- D) церковного співу
- E) все перераховане вірно

114. Хто із наведених мислителів не є представником філософії епохи Відродження:

- A) Данте Аліг'єрі
- B) Франческо Петрарка
- C) Джордано Бруно
- D) Бертран Рассел
- E) П'єтро Помпонацці

115. Філософія природи Дж. Бруно – це:

- A) деїзм
- B) креаціонізм
- C) пантеїзм
- D) дуалізм
- E) теїзм

116. Хто є найвідомішим давньогрецьким атомістом:

- A) Демокріт
- B) Фалес
- C) Піфагор
- D) Платон
- E) Сократ

117. Слово “апологія” від якого походить термін “апологетика”, означає:

- A) мрія
- B) осуд
- C) віра
- D) істина
- E) захист

118. Представники якого напрямку середньовічної філософії вважають, що шлях пізнання Бога лежить через почуття, віру, релігійний екстаз, самозаглиблення:

- A) Схоластика
- B) Номіналізм
- C) Містика
- D) Патристика
- E) Томізм

119. Представники якого напрямку середньовічної філософії вважають, що шлях богопізнання лежить через логіку:

- A) схоластика

- В) містика
- С) апологетика
- Д) патристика
- Е) герменевтика

120. Для натурфілософії доби Відродження характерне:

- А) лише логічне пояснення явищ природи
- В) уможливлене пояснення природи
- С) лише експериментальне дослідження явищ природи
- Д) частково – експериментальне дослідження, що невідомо – домислювали
- Е) лише описували результати спостереження

121. Що означає ідея гуманізму в філософії Відродження:

- А) Негативне відношення до традиційних цінностей
- В) Переконавання, що людина є самостійною і вільною від природи
- С) Космоцентризм
- Д) Ідея, що центральною проблемою осмислення буття є Бог
- Е) Орієнтація філософії на релігійне мистецтво

122. Засновником філософії Нового часу вважається:

- А) Геракліт Ефеський
- В) Сократ
- С) Жан-Поль Сартр
- Д) Леонардо да Вінчі
- Е) Френсіс Бекон

123. Вислів – “Знання – це сила” належить:

- А) Бекону
- В) Локку
- С) Спінозі
- Д) Декарту
- Е) Дідро

124. Сенсуалізм – це напрямок у філософії, який стверджував, що основою достовірних знань є:

- А) моральний досвід
- В) релігійний досвід
- С) чуттєве пізнання
- Д) раціональне пізнання
- Е) ірраціональні чинники

125. „Річ у собі” в Канта означає:

- А) закрити для інших особистість
- В) прихований зміст речі
- С) закон
- Д) сутність
- Е) явище

126. Вирішальну роль Абсолюту в природі утверджував в своїй філософії:

- А) Ньютон
- В) Фейєрбах
- С) Гете
- Д) Гегель
- Е) Фіхте

127. Згідно Фейєрбаха, суспільний розвиток визначає категорія:

- А) мислення
- В) любов
- С) самосвідомість нації
- Д) обов’язок

Е) надприродні сили

128. У кого з названих філософів виникла суперечність між методом та системою:

А) Л. Фейєрбаха

В) І. Фіхте

С) Г. Шеллінга

Д) І. Канта

Е) Г. Гегеля

129. Початок філософії Нового часу – це:

А) 15 ст.

В) 16 ст.

С) 17 ст.

Д) 18 ст.

Е) 19 ст.

130. Згідно концепції емпіризму, достовірні знання повинні ґрунтуватися на:

А) вірі

В) пам'яті

С) логічному розміркуванні

Д) досвіді

Е) сновидіннях

131. Tabula rasa означає:

А великий закон

В мудра людина

С чиста дошка

Д видатний полководець

Е старанний виконавець

132. Методологічна позиція, що зводить науку до процесу, який від спостереження одиничних явищ переходить до формулювання загальних ідей і законів (переважно – на основі індукції), називається:

А раціоналізм

В емпіризм

С дуалізм

Д екзистенціалізм

Е томізм

133. Висловлювання Р.Декарта “Мислю, отже існую” є органічним елементом такої методологічної традиції, яку називають:

А емпіризмом

В сенсуалізмом

С раціоналізмом

Д матеріалізмом

Е природничо-науковим пізнанням

134. Для філософії Нового часу характерною рисою є:

А) метафізичність

В) геоцентризм

С) раціоналізм

Д) креаціонізм

Е) плюралізм

135. Термін “апріорний” у філософії І. Канта означає:

А) досвідний

В) до досвідний

С) доісторичний

Д) доленосний

Е) досконалий

136. Хто із філософів Нового часу вживав для характеристики свідомості новонародженого поняття “чиста дошка”:

- A) Дж. Берклі;
- B) Дж. Локк;
- C) Д. Юнг;
- D) Г. Лейбніц;
- E) Р. Декарт

137. Для Парцельса головною була:

- A) медицина
- B) філософія
- C) астрономія
- D) алхімія
- E) математика

138. Вчення Декарта про субстанцію називається:

- A) дуалізм
- B) монізм
- C) плюралізм
- D) універсальна математика
- E) деїзм

139. Які із перерахованих властивостей субстанції Спіноза вважав її атрибутами:

- A) діяльність
- B) протяжність
- C) всезагальність
- D) матеріальність
- E) причинність

140. Теорія природного права полягає в тому, що:

- A) від природи всі люди рівні
- B) від природи люди поділяються на вищих і нижчих
- C) природа різних людей є дуже різноманітною
- D) природний добір роз'єднує людей
- E) все перераховане вірно

141. Хто з філософів вважав основою світу Абсолютну ідею:

- A) Бекон
- B) Декарт
- C) Кант
- D) Гегель
- E) Фейєрбах

142. Що таке „речі в собі” для І.Канта:

- A) речі, які завжди є
- B) речі після нашого досвіду
- C) речі, яких не вистачає
- D) речі поза нашим досвідом
- E) речі, яких ніколи немає

143. Який метод пізнання протиставив Ф. Бекон середньовічній схоластиці:

- A) дедукцію
- B) індукцію
- C) діалектику
- D) маєвтику
- E) силогістику

144. Який напрямок філософії Нового часу наголошує, що основний зміст наукового пізнання досягається через діяльність розуму:

- A. сенсуалізм

- В. емпіризм
- С. реалізм
- Д. раціоналізм
- Е. скептицизм

145. Думку про те, що рiч є сукупністю наших відчуттів, вперше висунув:

- А) Бекон
- В) Локк
- С) Спіноза
- Д) Берклі
- Е) Вольтер

146. Який із принципів пізнання Декарт вважав найбільш придатним:

- А) віру
- В) інтуїцію
- С) розум
- Д) сумнів
- Е) розсудок

147. Хто із названих філософів є автором роботи „Феноменологія духу“:

- А) Лейбніц
- В) Гегель
- С) Фіхте
- Д) Спіноза
- Е) Шелінг

148. Визначте, яке з наведених суджень про простір і час належить Канту:

- А) простір і час суть форми буття світового розуму
- В) простір, час суть об'єктивні форми існування матерії
- С) простір і час – це форми нашого сприйняття
- Д) простір і час суть незалежні від матерії субстанції
- Е) Простір, час і матерія нероздільні

149. Фейєрбах називає спiсiб iлюзорного подолання своєї обмеженостi:

- А) політикою
- В) філософією
- С) наукою
- Д) релігією
- Е) мистецтвом

150. Який напрямок філософії XVII ст. стверджує, що основний зміст наукового пізнання отримують з чуттєвого досвіду:

- А: Раціоналізм
- В: Сенсуалізм
- С: Скептицизм
- Д: Емпіризм
- Е: Реалізм

151. Хто із названих нижче філософів є автором висловлювання "Мислю, отже існую":

- А: Ф. Бекон
- В: Т. Гобс
- С: Г. Лейбніц
- Д: Дж. Локк
- Е: Р. Декарт

152. Хто із філософів, розробляючи вчення про необхідність і свободу, зробив висновок про те, що свобода є пізнана необхідність:

- А: Ф. Бекон
- В: Р. Декарт
- С: Т. Гоббс

D: Б. Спіноза

E: Г. Лейбніц

153. Кому належить авторство тези „Світ – це комплекс моїх відчуттів”:

A) Дж. Берклі

B) Дж. Локку

C) Сократу

D) Ф. Бекону

E) Р. Декарту

154. Як можна охарактеризувати позицію Канта щодо пізнання світу:

A) агностицизм

B) гностицизм

C) матеріалізм

D) ідеалізм

E) плюралізм

155. Хто із представників німецької класичної філософії найбільш досконало розробив вчення про діалектику:

A) Фіхте

B) Кант

C) Гегель

D) Шеллінг

E) Фейербах

156. Яке із перелічених визначень основ буття належить Гегелю:

A) воля до влади

B) енергія

C) Абсолютна ідея

D) світова душа

E) припущення

157. Хто із названих нижче філософів є автором висловлювання“ Знання- це сила, і той, хто володіє знанням, буде могутнім”:

A. Декарт

B. Бекон

C. Гоббс

D. Спіноза

E. Локк

158. Раціоналізм – це поняття, яке означає в філософії:

A) сфера математики

B) наукове знання загалом

C) теоретичне пізнання, засноване на розумі

D) досвідне знання

E) здоровий глузд

159. Дедуктивний метод пізнання – це умовивід:

A) від конкретного до загального

B) від загального до конкретного

C) від загального до загального

D) від конкретного до конкретного

E) все згадане вірно.

160. Який філософ називав людину “Дуже складною машиною”:

A) Бекон

B) Спіноза

C) Ламетрі

D) Гольбах

E) Гельвецій

161. Що І. Кант назвав трансцендентальним пізнанням:

- A) пізнання умов життя
- B) пізнання умов можливості самого пізнання
- C) пізнання речей в собі
- D) пізнання людей
- E) відсутність пізнання

162. Гегель розглядав історію в своїй роботі „Філософія історії” як:

- A) становлення вільної людини
- B) самоцільне становлення свободи
- C) розвиток світового духу в часі
- D) реалізацію божественного плану
- E) розвиток світового духу в просторі

163. „Пізнавальним критерієм,” ознакою буття і творчої активності людини Л. Фейєрбах називав любов:

- A) статеву
- B) до прекрасних речей
- C) як пристрасть
- D) як взаємну повагу
- E) всезагальну

164. Ірраціоналізм – це напрямок у філософії, згідно якого:

- A) не варто мислити логічно
- B) слід звертати увагу на життєві пориви – почуття, страх, ставлення до смерті
- C) мистецтво важливіше за математику
- D) внутрішні поривання важливіші за зовнішні обставини
- E) все перераховане вірно

165. Фрейдизм – це:

- A) раціональна філософія
- B) ірраціональний напрямок філософії
- C) технократичний напрямок філософії
- D) соціологічний напрямок філософії
- E) феноменологічний напрямок філософії

166. Засновником екзистенціалізму був:

- A) Г. Гегель
- B) З. Фрейд.
- C) Ф. Ніцше
- D) Ж.П. Сартр
- E) М. Хайдегер

167. Центром світогляду К. Маркса вважають:

- A) матеріалістичне розуміння історії
- B) категоричний імператив
- C) безсвідому волю
- D) діалектику абсолютного духу
- E) суму людських інстинктів

168. Ф. Ніцше вважав основним рушієм діяльності людини:

- A) знання
- B) мислення
- C) волю
- D) пам'ять
- E) почуття та емоції

169. В герменевтиці основне завдання філософії, за Гадамером – це:

- A) соціальний експеримент
- B) сучасна інтерпретація древніх ідей

- С) тлумачення і осмислення текстів
- Д) пояснення змісту літературних творів
- Е) опис наукових спостережень

170. Що є істина з точки зору прагматизму:

- А) істина – те, що доведено
- В) істина – те, що корисно
- С) істина – те, що звично
- Д) істина – те, що неосягнено
- Е) істина – те, що загальноприйнято

171. Для філософії ХХ ст. характерною ознакою:

- А) плюралізм
- В) заборона на самостійні висновки
- С) заборона релігійно-філософських ідей
- Д) розвиток ідей в галузі монадології
- Е) розвиток ідей тотемізму

172. Хто є основоположником психоаналізу:

- А) К. Маркс
- В) Е. Фромм
- С) З. Фрейд
- Д) М.Хайдеггер
- Е) Р. Декарт

173. Теза „Наука-чума ХХ століття” належить:

- А) антисциєнтисту
- В) технократу
- С) вченому
- Д) сциєнтисту
- Е) прагматику

174. О. Конт вважав, що філософія повинна бути позитивною, тобто:

- А) легко сприйматися
- В) обговорювати лише приємне
- С) міркувати на основі знань, здобутих точними науками
- Д) налаштувати людину на щось хороше
- Е) все перераховане вірно

175. Згідно екзистенціаліста Сартра, „Свобода для людини – це”:

- А) завоювання цивілізації
- В) велике щастя
- С) неминуче тяжка ноша
- Д) недосягнена мрія
- Е) дарована богом свобода волі

176. Неопозитивізм цікавиться, в першу чергу:

- А) аналізом історичного розвитку
- В) особистим життям людини
- С) безсвідомими потягами
- Д) логікою побудови наукової теорії
- Е) трактуванням сновидінь

177. Філософія неотомізму належить до:

- А) позитивізму
- В) екзистенціалізму
- С) прагматизму
- Д) аналітичної філософії
- Е) релігійної філософії

178. Філософія ХХ ст.:

- A) ґрунтується на єдиних засадах
- B) плюралістична – має багато напрямків
- C) вся тяжіє до науковості
- D) вся тяжіє до релігійності
- E) все перераховане вірно

179. Основна категорія вчення Фрейда про „несвідоме”:

- A) „Воно” (id)
- B) „Я” (ego)
- C) „Зверх Я” (super-ego)
- D) особа
- E) суспільство

180. Яка основна ознака філософії XX-XXI ст.:

- A) натурфілософія
- B) ірраціоналізм
- C) об’єктивність
- D) тісний зв’язок з філософською традицією
- E) складність тексту.

181. Засновником феноменології був:

- A) Конт
- B) Спенсер
- C) Гуссерль
- D) Хайдеггер
- E) Сартр

182. Яка філософська течія поставила своїм завданням сформувати мистецтво тлумачення текстів для вірного розуміння закладеної в них інформації:

- A) екзистенціалізм
- B) позитивізм
- C) психоаналіз
- D) герменевтика
- E) логічна семантика

183. Філософія Львівсько-Варшавської школи відноситься до:

- A) екзистенціалізму
- B) позитивізму
- C) неопозитивізму
- D) постпозитивізму
- E) марксизму

184. За Марксом, в основі розвитку суспільства лежить розвиток:

- A) свідомості
- B) продуктивних сил
- C) світового історичного процесу
- D) взаємодія Бога і природи
- E) суми людських інстинктів

185. Виділіть світоглядне положення, яке характерне для філософії постмодернізму:

- A) монізм
- B) дуалізм
- C) матеріалізм
- D) плюралізм
- E) ідеалізм

186. Всі форми людської життєдіяльності та руху історії, за Шопенгауером, є проявом:

- A) сил природи
- B) Бога
- C) волі

- D) розуму
- E) інстинктів

187. Хто є творцем „діалектичного матеріалізму”:

- A) Маркс
- B) Ніцше
- C) Кант
- D) Шопенгауер
- E) Фрейд

188. Хто із філософів розробив основні положення позитивізму:

- A) Конт
- B) Ніцше
- C) Фрейд
- D) К'єркегор
- E) Шопенгауер

189. Поняття „колективне несвідоме” ввів у науковий обіг:

- A) К. Юнг
- B) З. Фрейд
- C) Платон
- D) Е. Фромм
- E) І. Кант

190. Філософська антропологія – це:

- A) філософський напрямок, який займається проблемами природи (сутності) людини.
- B) теорія антропогенезу
- C) те саме, що і антропоморфізм
- D) антимарксизм
- E) вчення про біологію, анатомію і фізіологію людини

191. Який філософський напрямок можна назвати атеїстичним:

- A) марксизм
- B) перший позитивізм
- C) філософія життя
- D) неотомізм
- E) християнський еволюціонізм

192. Чим характеризується ірраціоналізм як визначальна риса філософії XX-XXI ст.:

- A) зміст, що опирається на експеримент
- B) сфера математики
- C) напрямок у філософії, що заперечує роль розуму як центра діяльності людини
- D) буденне знання
- E) розсудок

193. Розвиваючи вчення З. Фрейда, К.Г. Юнг вперше вводить таке поняття:

- A) феномен
- B) зверхлюдина
- C) колективне несвідоме
- D) індивідуальне несвідоме
- E) пророчі сновидіння

194. На думку Ж.П. Сартра, людина це:

- A) зверхлюдина
- B) Боголюдина
- C) людина-бог
- D) гуманоїд
- E) проект

195. В філософії Ф. Ніцше основним поняттям є:

- A) безумовна воля

- В) воля до життя
- С) божественна свободна воля
- Д) воля до влади
- Е) воля як „життєвий порив”

196. Філософська феноменологія – слово, що походить від давньогрецького словосполучення:

- А) наука про правила поведінки
- В) наука про буття
- С) наука про пізнання
- Д) любов до мудрості
- Е) наука про явища

197. В психоаналізі серед прихованих основ душі людини немає інстинкту:

- А) агресії
- В) смерті
- С) лібідо
- Д) ревнощів
- Е) соціальності

198. Характерною особливістю сцієнтистських напрямів сучасної філософії є переконання у тому, що:

- А) лише релігія може вивести людство з кризи;
- В) наука та політика постають новою формою насильства;
- С) завдання філософії – вироблення методології наукового пізнання;
- Д) завдання науки – збільшення економічного потенціалу суспільства;
- Е) лише наукові знання здатні подолати забобони і релігію

199. Для філософії ХХ ст. є характерним створення об’ємних філософських систем:

- А) так
- В) ні
- С) лише у деяких країнах
- Д) переважно в американській філософії
- Е) переважно у європейській філософії

200. Згідно психоаналітичному вченню З. Фрейда, життя в цілому і більшість конкретних вчинків людини визначаються:

- А) мисленням
- В) безсвідомим
- С) розумом
- Д) розсудком
- Е) інтелектом

201. Яку антропологічну мету ставив перед людством Ф. Ніцше: формувати:

- А) нормальну людину
- В) ідеальну людину
- С) надлюдину
- Д) Боголюдину
- Е) Людину Бога

202. Яка філософська течія розглядає людину як конечну істоту, життя якої є трагічним і навіть абсурдним:

- А) екзистенціалізм
- В) позитивізм
- С) аналітична філософія
- Д) герменевтика
- Е) логічна семантика

203. Від якого поняття походить назва філософської школи екзистенціалізму:

- А) існування

- В) свобода
- С) людина
- Д) суспільство
- Е) природа

204. Хто з названих філософів є автором теорії історичного матеріалізму:

- А) Ф. Ніцше
- В) С. К'єркегор
- С) І. Кант
- Д) К. Маркс
- Е) З. Фрейд

205. Згідно психоаналізу, культура людства будується:

- А) бажанням збагачення
- В) зменшенням почуття вини людини
- С) зменшенням автономії індивіда.
- Д) подоланням страху перед майбутнім
- Е) сублимацією первинних комплексів

206. Філософія, як особлива сфера знання, утверджується на території нашої країни у:

- А) 5 ст.
- В) 7 ст.
- С) 10 ст.
- Д) 12 ст.
- Е) 15 ст.

207. Яку із перерахованих етноментальних рис Д. Чижевський розглядає як специфічно українську:

- А) колективізм
- В) пасивізм
- С) раціоналізм
- Д) кордоцентризм
- Е) екстравертизм

208. Першим вищим навчальним закладом на теренах України вважається:

- А) піфагорійський союз
- В) Львівська братська школа
- С) Києво-Могилянська академія
- Д) Київський університет
- Е) Харківський університет

209. У курсах професорів Києво-Могилянської Академії 17-18 ст. не згадуються праці:

- А) Декарта
- В) Бекона
- С) Арістотеля
- Д) Юркевича
- Е) Джордано Бруно

210. Відповідно до філософії Г. Сковороди, людина – це:

- А) макрокосм
- В) мікрокосм
- С) світ символів
- Д) біосоціальна істота
- Е) суспільний атом

211. Якою була назва основного документу Кирило-Мефодіївського братства:

- А) Слово про Закон і Благодать
- В) Книга Буття українського народу
- С) Повість давніх літ
- Д) Золотослов

Е) Велесова книга

212. До представників української «філософії серця» необхідно віднести наступного філософа:

А) Франка

В) Прокоповича

С) Подолинського

Д) Гоголя

Е) Драгоманова

213. До характерних рис української філософії відносяться:

А) раціоналізм

В) емпіризм

С) емоційність

Д) універсалізм

Е) сенсуалізм

214. До представників філософської думки Київської Русі відносяться:

А) Василій Великий

В) Іоанн Дамаскін

С) Володимир Мономах

Д) Августин Блаженний

Е) Фома (Тома) Аквінський

215. Ціль людської діяльності, на думку Г. Сковороди, є:

А) правда

В) справедливість

С) знання

Д) щастя

Е) задоволення

216. Кому належить концепція «сродної праці»:

А) Лютеру

В) Ломоносову

С) Могилі

Д) Сковороді

Е) Орлику

217. У якому творі Лесі Українки описано міфологічне світовідчуття українського народу:

А) «Досвітні огні»

В) «Руфін і Прісцилла»

С) «Місячна легенда»

Д) «Лісова пісня»

Е) «Думи і мрії»

218. П. Юркевич належав до напрямку у філософії, який називається:

А) філософія життя

В) філософія серця

С) філософія Біблії

Д) філософія мови

Е) філософія історії

219. Виділіть серед представників філософії космізму її українського представника:

А) Федорів

В) Ціолковський

С) Вернадський

Д) Словацька

Е) Тейяр де Шарден

220. Який з напрямків філософського дослідження не належить до основних проблем

української філософії:

- A) морально-етичні питання
- B) релігійна проблематика
- C) будова космосу
- D) належний спосіб життя людини
- E) тенденції історичного розвитку

221. Яка риса притаманна українському національному характеру:

- A) повага до влади
- B) повага до індивідуальної свободи
- C) зацікавленість у політичних процесах
- D) зацікавленість у наукових знаннях
- E) зацікавленість в астрономії

222. Хто є автором праці «Слово про Закон і Благодать»:

- A) Ярослав Мудрий
- B) Нестор-Літописець
- C) Григорій Сковорода
- D) Іларіон
- E) Феофан Прокопович

223. Сковороду називали:

- A) Українським Сократом
- B) пантеїстом
- C) містиком
- D) мандрівним філософом
- E) все перераховане вірно

224. Філософією мови в Україні першим почав займатися:

- A) Куліш
- B) Потебня
- C) Подолинський
- D) Шашкевич
- E) Костомаров

225. Автором історіософської концепції в Україні був:

- A) Франко
- B) Винниченко
- C) Липинський
- D) Донцов
- E) Липа

226. Ідею інтегрально-радикального націоналізму обґрунтував:

- A) Шевченко
- B) Донцов
- C) Драгоманов
- D) Коцюбинський
- E) Л. Українка

227. Назвіть основну рису української філософії:

- A) екзистенційність
- B) механіцизм
- C) раціоналізм
- D) кордоцентризм
- E) софійність

228. Праці Отців церкви були відомі у Київській Русі 10-12 ст.:

- A) так
- B) ні
- C) в деяких містах

Д) лише серед священнослужителів

Е) все перераховане вірно

229. Кому належить концепція «рівної нерівності»:

А) Кулішу

В) Юркевичу

С) Шашкевичу

Д) Сковороді

Е) Костомарову

230. До слов'янофільства не відноситься принцип:

А) вчення про історичний поступ

В) любов до слов'янства

С) опора на сільську общину

Д) захопленість мовною культурою

Е) ідея єдиної слов'янської держави

231. Хто із українських мислителів здійснив порівняльну характеристику ментальності українського і російського народів:

А) Сковорода

В) Гоголь

С) Костомаров

Д) Куліш

Е) Потебня

232. Ноосфера, за визначенням В. Вернадського, це:

А) геологічний пласт

В) сфера перебування живих організмів

С) життя під водою

Д) підземний світ

Е) сфера розуму

233. До характерних рис українського національного характеру не відносяться:

А) релігійність

В) раціональність

С) барокальність

Д) індивідуалізм

Е) атеїзм

234. В Києво-Могилянській колегії особливу увагу приділяли вивченню філософських поглядів:

А) Платона і Канта

В) Арістотеля і Демокріта

С) Демокріта і Бекона

Д) Сократа і Вольтера

Е) Геракліта і Гегеля

235. Виділіть із провідних українських філософів представника Києво-Могилянської академії:

А) Юркевич

В) Подолинський

С) Дрогобич

Д) Прокопович

Е) Шашкевич

236. Г. Сковорода вважав, що все у світі має дві натури (природи):

А) зовнішню і внутрішню

В) матеріальну і духовну

С) видиму і невидиму

Д) несуттєву і суттєву

Е) все перераховане вірно

237. Хто із українських мислителів метафорично відтворив у своїх творах специфіку міфологічного світовідчуття українського народу:

- А) Франко
- В) Драгоманов
- С) Юркевич
- Д) Подолинський
- Е) Л. Українка

238. «Книга Буття українського народу» пропонувала:

- А) створення ідеальної централізованої держави
- В) федерацію всіх слов'ян
- С) створення міцної монархії
- Д) об'єднання всіх європейських народів
- Е) все перераховане вірно

239. Основною ідеєю філософії П. Юркевича є:

- А) матеріалізм
- В) вчення про реінкарнацію
- С) філософія серця
- Д) філософія розуму
- Е) філософія історії

240. Яка із наведених етноментальних рис української філософії визначає екоцентричний характер національної свідомості:

- А) кордоцентризм
- В) екзистенціальність
- С) атеїзм
- Д) романтизм
- Е) софійність

241. До якого типу розуміння сутності буття схиляється Г. Сковорода:

- А) моністичного
- В) дуалістичного
- С) деїстичного
- Д) пантеїстичного
- Е) плюралістичного

242. Хто із українських філософів є засновником філософії серця:

- А) Прокопович
- В) Франко
- С) Сковорода
- Д) Драгоманов
- Е) Потебня

243. «Філософія серця» трактує серце як:

- А) анатомічний орган
- В) важливу частину людського тіла
- С) неважливу частину людського тіла
- Д) центр нашого духовного життя
- Е) дорогоцінну матеріальну річ

244. П. Юркевич належить до представників філософії:

- А) малого зла
- В) атомізму
- С) волі
- Д) соціальної рівності
- Е) серця

245. Твір М.Гоголя, присвячений філософським розміркуванням, називався:

- А) «Повчання дітям»
- В) «Сад божественних пісень»
- С) «Вибрані місця із листування з друзями»
- Д) «Ізборник»
- Е) «Слово про Закон і Благодать»

246. У 50-і-60-і рр. ХХ ст. філософи київської школи розробляли проблеми:

- А) людської діяльності
- В) творчості
- С) діяльності свідомості
- Д) історії філософії
- Е) все перераховане вірно

247. Проблема буття спеціально вивчається такими напрямками філософського дослідження:

- А етика та естетика
- В гносеологія та епістемологія
- С метафізика та онтологія
- Д філософія історії і культури
- Е філософія науки і техніки

248. У якому з наведених суджень дається найбільш об'єктивне визначення категорії буття:

- А буття – це всесвіт
- В буття – це матерія, ці поняття тотожні
- С буття – це тільки природа
- Д буття включає в себе все існуюче (тобто і матерію, і свідомість)
- Е буття притаманне лише суспільству

249. Простір не може бути:

- А фізичним
- В хімічним
- С психологічним
- Д соціальним
- Е культурним

250. До атрибутів субстанції відносяться такі: субстанція:

- А нестворена
- В незнищувана
- С вічна
- Д є причиною власної діяльності та власних змін
- Е вірно все перераховане

251. Яких філософів називають ідеалістами:

- А які визнають лише існування ідеальних утворень
- В які керуються у житті вищими ідеалами
- С які твердять, що свідомість є первинною, субстанцією, а матерія вторинна
- Д у яких життєві принципи відірвані від реалій життя
- Е які твердять, що світ непізнаваний

252. Який філософський напрямок стверджує незалежне існування матеріального та духовного начал:

- А дуалізм
- В пантеїзм
- С гілозоїзм
- Д теїзм
- Е антропоцентризм

253. Атомістичне розуміння матерії як субстанції було започатковано:

- А Піфагором

- В Демокритом
- С Платоном
- Д Арістотелем
- Е Контом

254.Проблему буття спеціально досліджує така філософська дисципліна:

- А естетика
- В етика
- С аксіологія
- Д гносеологія
- Е онтологія

255.Філософія Середньовіччя трактує життя людини як:

- А буття
- В екзистенцію
- С основу всесвіту
- Д щось неіснуюче
- Е не пов'язане з буттям

256.У XX столітті багато філософів знову звертаються до проблеми буття, тому що:

- А вони стають релігійними
- В вони починають цікавитися політикою
- С стає зрозумілим, що буття не охоплюється нашими знаннями
- Д природничі науки вичерпали себе
- Е вірно все перераховане

257.До характеристик матеріального буття не належить:

- А множинність
- В подільність
- С просторовість
- Д наявність маси
- Е ідеальність

258.Основа світу, яка породжує всю його багатоманітність, позначається терміном:

- А мислення
- В матерія
- С свідомість
- Д субстанція
- Е енергія

259.Філософська концепція, згідно якої в основі світу лежить одна субстанція, називається:

- А дуалізм
- В плюралізм
- С монізм
- Д холізм
- Е теїзм

260.У XX столітті природничі науки часто трактують матеріальність як:

- А атомарну структуру
- В щось духовне
- С чотири основних елементи
- Д об'єктивність процесів та явищ
- Е все існуюче

261.Термін *метафізика* означає:

- А синонім терміну філософія
- В вчення про цілісну дійсність
- С вчення про трансцендентну реальність
- Д вчення про реальність, яка стоїть за чуттєвим світом і не фіксується органами чуття

Е вірно все перераховане

262. В якому напрямку філософії ХХ століття центральною є категорія буття (існування) людини:

- А неопозитивізм
- В екзистенціалізм
- С феноменологія
- Д персоналізм
- Е неотомізм

263. Основними параметрами буття є:

- А простір і час
- В простір і об'єм
- С рух і час
- Д простір і рух
- Е переміщення і час

264. Яка світоглядна позиція стверджує, що в основі світу лежать декілька першоелементів:

- А монізм
- В матеріалізм
- С ідеалізм
- Д плюралізм
- Е дуалізм

265. Слово *субстанція* в перекладі з латини означає:

- А смисл
- В ціль
- С завдання
- Д те, що знаходиться в основі
- Е те, що не можна пояснити

267. Яке з наведених суджень може належати тільки матеріалісту:

- А закони природи створюються мисленням людини
- В основою світу є світовий розум
- С предмети є комплексами моїх відчуттів
- Д світ існує, незалежно від свідомості, як об'єктивна реальність
- Е матерія є інертним матеріалом, нездатним до саморозвитку

268. Монізм – це філософська позиція, відповідно до якої:

- А в основі світу лежить одна субстанція
- В в основі світу лежать дві субстанції
- С в основі світу лежать чотири начала
- Д в основі світу лежать п'ять начал
- Е все перераховане вірно

269. Що означає термін *онтологія*:

- А вчення про мислення
- В вчення про існування
- С вчення про життя
- Д вчення про пізнання
- Е вчення про буття

270. Буття окреслюється за допомогою:

- А математики і хімії
- В простору і часу
- С життя соціуму
- Д алгебри і геометрії
- Е живої і неживої природи

271. Час може бути:

- A фізичним
- B соціальним
- C психологічним
- D культурно обумовленим
- E вірно все перераховане

272. У філософії субстанція означає:

- A матеріальний предмет
- B те, що лежить в основі
- C рух
- D щось необхідне
- E щось непізнаване

273. Поняття *матерія* використовується як у матеріалістичних, так і в ідеалістичних філософських концепціях:

- A так
- B ні
- C інколи
- D не використовується ідеалістами
- E не використовується об'єктивними ідеалістами

274. Атомістичне трактування матерії існувало до:

- A кінця 17 століття
- B початку 18 століття
- C кінця 19 століття
- D середини 20 століття
- E початку 21 століття

275. Матерія – це:

- A конкретний предмет
- B абстрактне філософське поняття
- C синонім слова *атоми*
- D назва конкретної сукупності речей
- E синонім поняття *духовність*

276. Термін *метафізика* вперше використав при систематизації праць Арістотеля:

- A Геракліт Ефеський
- B Фалес Мілетський
- C Фома Аквінський
- D Андронік Родоський
- E Ф. Ніцше

277. Антична філософія розглядає проблему буття як проблему єдності:

- A рухливого і нерухомого
- B єдиного і множинного
- C небесного і земного
- D плинного і стабільного
- E людського і божественного

278. Проблема буття у філософії має два основні аспекти:

- A буття рослин і тварин
- B буття неба і землі
- C буття світу в цілому і буття людини
- D буття водної стихії і ґрунту
- E вірно все перераховане

279. Ідеаліст (у філософському контексті) – це мислитель, який:

- A розмірковує про ідеального правителя
- B вважає субстанцією світу ідеальне начало
- C вважає, що ідеї є матеріальними

D досліджує проблему ідеального
E відданий певним естетичним ідеалам

280.Матерія у матеріалістичній філософії:

A те ж саме, що Бог
B вживається як лайливе слово
C розглядається як пасивний матеріал
D розглядається як активне начало
E не має відношення до проблеми визначення субстанції

281.Представники суб'єктивного ідеалізму вважають, що в основі світу лежить:

A матерія
B трансцендентне знання
C суспільна свідомість
D індивідуальна свідомість
E Абсолютна Ідея

282.Думку про те, що матерія – це сукупність атомів, вперше висунув:

A Фалес
B Геракліт
C Демокріт
D Ньютон
E Ейнштейн

283.Метафізика прагне вивчати основи буття *трансцендентні*, тобто:

A природні
B матеріальні
C позасвітні
D космічні
E соціальні

284.Проблема буття у філософії розкривається через поняття:

A буття
B небуття
C існування
D становлення
E вірно все перераховане

285.Який погляд на природу буття стверджує паралельне існування двох начал – матеріального та ідеального:

A ідеалізм
B матеріалізм
C дуалізм
D монізм
E плюралізм

286.Буття людини відрізняється від існування людини тим, що:

A буття є фізіологічним існуванням
B буття пов'язане із свідомим визначенням смислу життя
C буття є чисто матеріальним
D буття людини обов'язково пов'язане з повсякденним життям
E буття людини передбачає нівелювання особистості

287.Твердження Г.Гегеля про те, що основою світу є Абсолютна Ідея, дозволяє нам відносити його філософську концепцію до:

A об'єктивного ідеалізму
B суб'єктивного ідеалізму
C матеріалізму
D дуалізму
E плюралізму

288. Згідно філософської позиції монізму, існування світу пов'язане з наявністю:

- A) однієї субстанції
- B) двох субстанцій
- C) трьох субстанцій
- D) чотирьох субстанцій
- E) п'яти субстанцій

289. У матеріалістичній філософії XX століття матерія трактується як:

- A) одна з її конкретних форм (вода, вогонь, тощо)
- B) сукупність атомів, які рухаються у пустоті
- C) пустота, в якій присутнє все, що є у світі
- D) філософська категорія (загальне поняття) для означення об'єктивної реальності
- E) сукупність астральних тіл всіх людей

290. Що вивчає філософська антропологія:

- A) Суспільство
- B) Матерію
- C) Людину
- D) Свідомість
- E) Пізнання

291. Серед наведених уявлень про сутність людини виокремте сучасне:

- A) сутність людини визначається біологічними законами;
- B) людина – це тільки соціальна істота
- C) вирішальний вплив на поведінку людини здійснюють інстинкти
- D) людина – гармонійна єдність тіла, душі і духу.
- E) поведінка людини повністю визначається генотипом.

292. Філософи Давньої Греції людину розглядали як:

- A) космос
- B) мікрокосмос
- C) макрокосмос
- D) центр світу
- E) породження космічних процесів.

293. До біологічних характеристик людини не належить:

- A) колір шкіри
- B) тип нервової системи
- C) знання
- D) музичний слух
- E) страх

294. Специфіку людського буття Ж.П. Сартр вбачає в тому, що:

- A) існування людини передре сущності людини
- B) існування і сутність людини визначається Богом
- C) існування і сутність людини визначається суспільством.
- D) існування і сутність людини визначається природою
- E) існування і сутність людини визначається рівнем економіки

295. Вивчаючи особу, філософія цікавиться перш за все:

- A) внутрішніми, духовними характеристиками особи
- B) фізіологічними механізмами поведінки
- C) зовнішніми характеристиками особи
- D) політичною активністю особи
- E) відхиленнями в поведінці окремих осіб

296. Виділіть у наведеній класифікації поняття, яке фіксує людину як активний суб'єкт історичного розвитку матеріальної і духовної культури:

- A) Людина
- B) Особа

- C) Індивідуальність
- D) Індивід
- E) Особистість

297. Визначте головну ознаку, що відрізняє людину від інших творінь:

- A) Праця
- B) Сексуальність
- C) Психіка
- D) Духовність
- E) Емоційність

298. За Гегелем, людська свобода має свою передумову:

- A) Необхідність
- B) Знання
- C) Волю
- D) Інстинкт
- E) Сваволю

299. В епоху Відродження головною характеристикою людини вважали здібність до:

- A) праці
- B) боротьби
- C) творчості
- D) вміння вести бесіду
- E) ведення домашнього господарства

300. Соціальні характеристики людини:

- A) вроджені
- B) сформовані в суспільстві
- C) обумовлені генетично
- D) визначені Богом
- E) обумовлені природним середовищем

301. Які почуття, переживання викликає у людини її “буття до смерті” згідно

М. Хайдеггеру:

- A) радість, задоволення
- B) туга, відчай
- C) інстинкти, імпульси
- D) апатія, байдужість
- E) піднесення, ентузіазм

302. Термін “індивід” означає:

- A) єдність біологічних, соціальних і духовних характеристик
- B) соціальні характеристики людини
- C) біологічні характеристики людини
- D) духовні характеристики людини
- E) представник людського роду

303. Оберіть правильну відповідь про співвідношення понять “індивід” і “особа”:

- A) індивід і особа – тотожні поняття
- B) індивід – це антропологічне поняття, а особа – соціальне.
- C) індивід – носій типових якостей людини, а особа є соціалізованою людиною.
- D) головною властивістю особи є те, що в неї є світогляд і самосвідомість
- E) особа – це суспільно розвинута людина

304. Серед сутнісних характеристик людини виокремте головне значення:

- A) Розумність
- B) Буттєвість
- C) Соціальність
- D) Діяльність
- E) Творчість

305. Питання про духовну складову сутності людини вперше було поставлено у філософії:

- A) Відродження
- B) Стародавнього Китаю
- C) Середньовіччя
- D) Нового часу
- E) Античності

306. Згідно ірраціоналізму людина діє, не зважаючи на:

- A) почуття
- B) волю
- C) інтуїцію
- D) розум
- E) страх

307. Міфологія розуміє смерть людини як:

- A) перехід людини в інший світ
- B) смерть душі
- C) покарання
- D) винагороду
- E) подію, про яку не можна говорити

308. Згідно Г.В.Ф. Гегелю, смисл життя людини полягає в:

- A) осягненні сутності Бога
- B) здійсненні свободи
- C) пізнанні природи та її перетворенні
- D) досягненні божественної благодаті
- E) творчій діяльності

309. Ідеї реінкарнації дотримувався давньогрецький філософ:

- A) Геракліт
- B) Демокріт
- C) Сократ
- D) Платон
- E) Арістотель

310. Формування особи людини, перш за все, пов'язано з:

- A) вродженими властивостями
- B) набуттям соціальних характеристик
- C) розумовими здібностями
- D) природними умовами проживання людини
- E) кліматичною зоною проживання

311. Виділіть серед перерахованих ознак людини її сутнісну характеристику:

- A) людина розумна
- B) людина соціальна
- C) людина природна
- D) людина духовна
- E) людина діяльна

312. Яке визначення людського буття є найбільш глибоким:

- A) Рабство
- B) Існування
- C) Життя
- D) Мислення
- E) Свобода

313. В епоху Середньовіччя людину розуміли як єдність:

- A) неба і землі
- B) психічного і фізіологічного

- С) душі і тіла
- Д) повітря і вогню
- Е) прекрасного і потворного

314. Які три стадії розвитку людини виокремлює С. К'єркегор:

- А) естетична, етична, релігійна
- В) теологічна, естетична, чуттєва
- С) естетична, чуттєва, метафізична
- Д) теологічна, естетична, тваринна
- Е) етична, релігійна, рослинна

315. Людська особистість – це:

- А) індивід, що виконує певні важливі соціальні функції
- В) людина, що наділена в суспільстві особливими повноваженнями
- С) особа, що відрізняє себе від інших людей та усвідомлює свою особливість
- Д) видатна людина, що виконує божественну місію
- Е) людина, яка досконала у всіх відношеннях

316. Особу як феномен вивчає наука:

- А) фізіологія
- В) анатомія
- С) біологія
- Д) філософія
- Е) всі перераховані науки

317. Евтаназія – це :

- А) мимовільне безпричинне самогубство
- В) регіональна війна
- С) релігійний обряд
- Д) призупинення життєвих процесів методами йоги
- Е) тиха, блаженна смерть, заподіяна лікарем невиліковному хворому

318. В яку епоху відношення до людського тіла стало піднесеним:

- А) Первіснообщинну
- В) Середньовічну
- С) Ренесансу
- Д) Нового часу
- Е) Постмодерністську

319. Рушійною силою розвитку людини є:

- А) праця
- В) мета
- С) потреба
- Д) інтерес
- Е) генетична програма

320. В ХХ ст. розвиток науки призводить до виникнення і дослідження нової проблеми, пов'язаної з сутністю людини:

- А) творчість
- В) пізнавальна діяльність
- С) виробнича діяльність
- Д) штучний інтелект
- Е) соціальна боротьба

321. Духовні характеристики людини:

- А) необхідні для фізичного існування
- В) не є обов'язковими для біологічного виживання
- С) пов'язані з математичними знаннями
- Д) мають виключно релігійний характер
- Е) тільки вроджені

322. Поняття “особа” позначає:

- A) людину як вид у біологічній класифікації видів
- B) окремо взятого представника людського роду
- C) «вінець творіння»
- D) «розумну істоту»
- E) суб'єкт відносин і свідомої діяльності

323. Ж.-П. Сартр висловив думку про те, що смерть є для людини єдиним:

- A) спасінням
- B) мотивом діяльності
- C) абсолютотом
- D) непізнавальним об'єктом
- E) предметом серйозних роздумів

324. Слово “Я”, яке вимовляє людина, відокремлює її від:

- A) інших спільностей
- B) інших людей
- C) інших соціальних груп
- D) інших рас
- E) інших націй

325. Яка з даних теорій походження людини належить марксизму:

- A) Еволюціоністська
- B) Трудова
- C) Креаціоністська
- D) Езотерична
- E) Теорія космічного походження

326. В епоху Нового часу головною здібністю людини вважали:

- A) Розум
- B) Працелюбність
- C) Творчість
- D) Релігійність
- E) Аскетизм

327. Сенсом життя людини може бути:

- A) розвиток наукового знання
- B) служіння Богу
- C) добробут сім'ї
- D) будівництво собору
- E) все перераховане є вірним

328. Клінічна смерть – це:

- A) синонім біологічної смерті
- B) стан людини, коли серце зупинилося, але всі органи ще функціонують
- C) стан людини, коли психічні процеси призупинені, але всі органи працюють
- D) дуже міцний сон
- E) симуляція

329. Більшість суспільств вважають особу сформованою після:

- A) завершення освіти
- B) одруження
- C) набуття спеціальності
- D) досягнення повноліття
- E) отримання паспорту

330. Права людини не передбачають право на:

- A) участь у виборчій компанії
- B) можливість жити в будь-якому місці Землі
- C) життя

- D) вибір виду діяльності
- E) змінення місця проживання

331. Відмінна риса людської істоти, що виражає її унікальність, – це:

- A) об'єкт
- B) людина
- C) індивідуальність
- D) особистість
- E) суб'єкт

332. Структура індивідуальної свідомості не включає в себе:

- A) знання
- B) мислення
- C) почуття
- D) емоції
- E) рефлексії

333. Мислення – це процес інтелектуальної діяльності, коли нові елементи знання можуть бути одержані в результаті:

- A) спостереження
- B) вимірювання
- C) лабораторних експериментів
- D) порівняння та співставлення пізнавальних образів
- E) застосування технічних пристроїв

334. Мислення можливе лише за умови використання мови або системи знаків (символів):

- A) так
- B) ні
- C) лише за деяких умов
- D) лише для професіональних дослідників
- E) лише на рівні буденної свідомості

335. Емоції поділяють на:

- A) природні і соціальні
- B) позитивні і негативні
- C) первинні і вторинні
- D) звичайні і надзвичайні
- E) європейські та американські

336. Самосвідомість – це:

- A) сукупність знань про світ, що має конкретна людина
- B) система наукових знань певної особи
- C) інша назва релігійної свідомості
- D) здатність людини вирішувати практичні завдання
- E) здатність окремої особистості аналізувати власні дії та зміст своїх міркувань

337. Що з даного переліку відноситься до сфери несвідомого (безсвідомого):

- A) самосвідомість
- B) пам'ять
- C) знання
- D) інстинкти
- E) мислення.

338. Карл Юнг писав про:

- A) колективні ідеї
- B) колективне знання
- C) колективне безсвідоме
- D) колективну пам'ять
- E) колективну самосвідомість

339. Мислення, в першу чергу, пов'язане з:

- A) знанням
- B) емоціями
- C) почуттями

- D) волею
- E) безсвідомим

340. Відповідно до філософського та культурологічного трактування знання:

- A) зводиться до психічного відображення дійсності
- B) дорівнює сумі відчуттів
- C) є сприйняттям предметів оточуючого світу в контексті певних знань та культури
- D) є сукупністю фактів
- E) є тільки тією інформацією, яку можна використати практично

341. Почуття:

- A) короткочасні в порівнянні з емоціями
- B) існують довше, ніж емоції
- C) мають таку ж тривалість, яку мають емоції
- D) в принципі ідентичні емоціям
- E) є принципово іншим структурним компонентам свідомості в порівнянні з емоціями

342. Воля:

- A) є здатністю людини сконцентрувати свої внутрішні сили і можливості
- B) дозволяє витримати фізичний дискомфорт для досягнення певної мети
- C) дозволяє подолати психологічний дискомфорт та досягти бажаного
- D) може виховуватися в процесі становлення особистості
- E) вірно все перелічене

343. Функціонування пам'яті:

- A) повністю контролюється свідомістю
- B) дозволяє віднести пам'ять до сфери несвідомого
- C) має деяку самостійність по відношенню до контролю з боку свідомості
- D) цілком підпорядковане суспільній свідомості
- E) залежить від суспільного статусу людини

344. З. Фройд вперше вводить у наукову термінологію поняття:

- A) Я
- B) сні
- C) пам'ять
- D) безсвідоме
- E) свідомість

345. К. Юнг вважав, що архетип – це:

- A) синонім індивідуального безсвідомого
- B) схема руху свідомості, характерна для певної групи людей
- C) вид психічного розладу
- D) те саме, що й Над – Я
- E) психологічний конфлікт між людиною та суспільством

346. Структура індивідуальної свідомості включає:

- A) знання та мислення
- B) почуття та емоції
- C) волю
- D) пам'ять
- E) все перелічене

347. В результаті мислення можна одержати нові знання:

- A) так
- B) ні
- C) це було можливо у стародавніх суспільствах
- D) лише в сучасних умовах
- E) лише у Європі

348. З точки зору філософії, знання – це:

- A) сукупність символів, вироблених певною культурою

- В) деякі уявлення про природу
- С) відображення реальних предметів у свідомості
- Д) все, що може нас зацікавити
- Е) все, що можна забути

349. Емоції – це суб'єктивні реакції на зовнішні та внутрішні подразники:

- А) лише у тварин
- В) лише у людей
- С) лише у комах
- Д) у тварин та у людей
- Е) в усій живій природі

350. Відповідно до філософських поглядів Ф. Ніцше, воля людини:

- А) може бути сформована у процесі виховання
- В) вроджена
- С) дана Богом
- Д) виникає під впливом оточуючого світу
- Е) може бути пояснена логічно

351. В глибинній психології К. Юнга основою колективного безсвідомого в психіці окремої людини є:

- А) Аніма
- В) Анімус
- С) Архетип
- Д) Маска
- Е) Тінь

352. Серед наведених властивостей психіки виділіть ознаку, яка характеризує її свідомий стан:

- А) Інтуїція
- В) Інстинкт
- С) Іntenціональність (цілеспрямованість) мислення
- Д) Сновидіння, галюцинації.
- Е) Неформальна логіка

353. У XX столітті структура свідомості вивчалась:

- А) у психоаналізі З. Фрейда
- В) аналітичній психології К.Г. Юнга
- С) екзистенціалізмі
- Д) структуралізмі
- Е) всіх названих напрямках філософії

354. Знання людини залежить від:

- А) обставин життя
- В) власного досвіду
- С) рівня розвитку суспільства
- Д) особливостей культури
- Е) вірно все перелічене

355. Процес мислення:

- А) не пов'язаний з результатами чуттєвого пізнання
- В) можливий лише при наявності мови
- С) не може проходити без негативних емоцій
- Д) суперечить правилам логіки
- Е) не пов'язаний з наявними знаннями.

356. Почуття – це:

- А) особливий вид знань
- В) певний спосіб розмірковування
- С) вид емоцій, пов'язаних з раціональною діяльністю

- D) те саме, що й воля
- E) синонім слова пам'ять

357. Самосвідомість включає в себе всі інші структурні елементи свідомості:

- A) так
- B) ні
- C) інколи
- D) ніколи
- E) тільки деякі з них.

358. Пам'ять необхідна для:

- A) стабільного існування нашого Я
- B) розвитку Всесвіту
- C) розвитку м'язів
- D) вияву емоцій
- E) нормального процесу травлення.

359. З. Фройд вважав, що основним компонентом внутрішнього світу людини є:

- A) Я та інший
- B) Я, Над – Я та Воно
- C) рай, пекло
- D) індивідуальна самосвідомість та колективна самосвідомість
- E) Я, аніма, тінь, самість і персона

360. Самосвідомість дозволяє людині здійснювати:

- A) самооцінку
- B) самоконтроль
- C) оцінювати свої знання
- D) аналізувати думки
- E) вірно все перелічене

361. В основі самосвідомості лежить така рефлексія, як розмірковування про розмірковування:

- A) так
- B) ні
- C) не обов'язково
- D) лише у слов'ян
- E) інколи

362. Негативні емоції лікарі радять:

- A) зберігати у своїй свідомості
- B) приховувати
- C) виводити за межі своєї свідомості через мовлення або дію
- D) оберігати від чужого втручання
- E) не розголошувати

363. Воля дозволяє людині:

- A) мобілізувати духовні і фізичні сили
- B) досягти певної мети небіологічного характеру
- C) приглушити в собі безпосередні життєві імпульси
- D) сконцентрувати зусилля
- E) вірно все перелічене

364. Пам'ять:

- A) вміщує в себе все, що потрапляло в поле зору
- B) працює вибірково
- C) не утримує найпотрібнішу інформацію
- D) не фіксує найважливішого
- E) не має відношення до стабільного існування Я

365. Неусвідомлювані потяги З. Фройд поділяє на два основних:

- A) вроджені і набуті
- B) щастя та нещастя
- C) ерос і танатос
- D) індивідуальні і колективні
- E) добрі і погані

366. Згідно аналітичної психології К.-Г. Юнга, архетипи – це:

- A) певний набір знань
- B) релігійні вірування
- C) система математичних формул
- D) сталі формотворчі первинні структури колективного безсвідомого
- E) перелік історичних фактів

367. Пам'ять необхідна для:

- A) засвоєння наукових знань
- B) стабільного існування нашого Я
- C) дотримання моральних норм
- D) виконання релігійних обов'язків
- E) вірно все перелічене

368. Самосвідомість:

- A) є центральним елементом індивідуальної свідомості
- B) є синонімом свідомості
- C) є вродженою
- D) притаманна лише окремим людям
- E) не пов'язана з життям у суспільстві

369. Мислення – це:

- A) система знань
- B) пам'ять про пережиті почуття
- C) сукупність емоцій
- D) процес оперування пізнавальними образами
- E) неусвідомлюваний процес

370. Пам'ять не буває:

- A) сенсорна
- B) зорова
- C) слухова
- D) мнемонічна
- E) фізична

371. Позитивні емоції:

- A) притаманні не лише людині
- B) виражаються переважно нечленоподільними вигуками
- C) добре впливають на психологічний стан
- D) пов'язані з гумором та сміхом
- E) вірно все перелічене

372. Згідно концепції З. Фрейда, «Над – Я» - це:

- A) безсвідоме
- B) те саме, що й Я
- C) інстинкт смерті та руйнування
- D) сексуальний інстинкт
- E) те, що привноситься в людську свідомість суспільними правилами та нормами

373. Поняття колективного несвідомого у науковий обіг ввів:

- A) Фрейд
- B) Юнг
- C) Адлер
- D) Фромм

Е) Шпенглер

374. Як називається течія у філософії, представники якої заперечують можливість людини мати достовірні знання про світ:

- А) раціоналізм
- В) агностицизм
- С) сенсуалізм
- Д) догматизм
- Е) позитивізм

375. Суб'єкт пізнання – це людина (або група людей), яка:

- А) активно здійснює пізнавальний процес
- В) має певні знання у даній сфері пізнання
- С) належить до суспільства певного рівня розвитку
- Д) має доступ до технічних засобів, необхідних для процесу пізнання
- Е) вірно все перелічене

376. Об'єкт пізнання людини - це:

- А) весь навколишній світ
- В) фізична реальність
- С) всі об'єктивні процеси
- Д) фрагмент дійсності, на який спрямована пізнавальна діяльність
- Е) соціум

377. Який термін позначає пізнання та фіксацію окремих властивостей предметів і явищ:

- А) відчуття
- В) сприйняття
- С) уявлення
- Д) поняття
- Е) судження

378. Конвенціоналізм трактує істину як:

- А) простий та економний опис досвіду
- В) знання, застосування якого дає добрий результат
- С) те, що очевидне
- Д) адекватне відображення буття у свідомості
- Е) знання, з істинністю якого згідна більшість спеціалістів

379. Яке судження вірно виражає співвідношення абсолютної та відносної істини:

- А) істина – це знання, яке вірне за любых обставин
- В) всяка істина є абсолютною
- С) всі наші знання — відносні, в них немає нічого абсолютного
- Д) у кожній відносній істині є елементи абсолютної
- Е) абсолютної істини взагалі не існує

380. Критерієм істинності наукового твердження є:

- А) підтвердження теорії фактами
- В) перевірка теорії за допомогою експериментів
- С) логічна несуперечливість теорії
- Д) правильне вживання спеціальних термінів
- Е) вірно все перелічене

381. Напрямки філософського дослідження, які вивчають проблеми знання та пізнання, називаються:

- А) метафізика та онтологія
- В) гносеологія та епістемологія
- С) соціальна філософія та філософія історії
- Д) філософська антропологія та соціологія
- Е) філософія права та політологія

382. Відповідно до переконання агностицизму:

- A) ми можемо мати достовірні знання про світ
- B) ми не можемо мати достовірних знань про світ
- C) знання – це сила
- D) наші знання повні та досконалі
- E) ми можемо досягти істини

383. Суб'єкт пізнання – це людина, яка є:

- A) частиною оточуючого світу, який ми вивчаємо
- B) частиною ландшафту
- C) пасивною стороною пізнавального процесу
- D) активною стороною пізнавального процесу
- E) шкільним вчителем

384. Відчуття:

- A) дають цілісні образи предметів
- B) є системою суджень
- C) фіксують окремі характеристики предметів
- D) є різновидами речень
- E) це те ж саме, що й умовиводи

385. У філософії XX ст. вважається, що може бути:

- A) одна істина
- B) дві істини
- C) три істини
- D) чотири істини
- E) декілька істин

386. Абсолютна істина – це:

- A) істина, яка не може бути переглянута або доповнена
- B) певна угода
- C) знання, яке треба доповнювати та вдосконалювати
- D) знання, яке дає відчутний практичний результат
- E) інформація, яка нам подобається

387. Заблудження (хибне знання) – це:

- A) синонім помилки
- B) вид абсолютної істини
- C) відносна істина, яка розповсюджена за межі свого функціонування
- D) об'єктивна істина
- E) релігійний текст

388. Знання – це:

- A) інша назва безсвідомого
- B) вроджена характеристика людини
- C) результат процесу пізнання
- D) те ж саме, що почуття
- E) результат відвідування навчального закладу

389. Відповідно до епістемологічного оптимізму:

- A) ми не можемо мати достовірних знань
- B) ми можемо мати достовірні знання
- C) ми повинні сумніватися у достовірності наших знань
- D) наші знання не можна застосувати на практиці
- E) наші знання не можуть збільшуватися та розширюватися.

390. Судження – це:

- A) синонім уявлення
- B) зв'язок між поняттями
- C) спеціальний природничо-науковий термін

D) образ об'єкту пізнання

E) система умовиводів

391. Результатом чуттєвого рівня пізнання є:

A) теорія

B) гіпотеза

C) факт

D) концепція

E) судження

392. Істину, як корисність та практичну доцільність певного знання, трактує:

A) конвенціоналізм

B) прагматизм

C) матеріалізм

D) ідеалізм

E) реалізм

393. Відносна істина може бути сформульована у вигляді правила:

A) так

B) ні

C) інколи

D) не можна знайти прикладу, який би підтверджував це положення

E) не в галузі медицини

394. Основним критерієм істинності знань є:

A) вчинок

B) підтримка спеціалістів з даного питання

C) чуттєве сприйняття

D) віра

E) перевірка знань у практичній діяльності

395. Скептицизм:

A) є неприйнятною методологічною позицією для науковця

B) є продуктивною методологічною позицією для науковця

C) не може застосовуватися до наукового пізнання

D) може використовуватися лише у повсякденному житті

E) може використовуватися у мистецтві

396. Предмет пізнання – це:

A) активна сторона пізнавального процесу

B) синонім суб'єкту пізнання

C) синонім об'єкту пізнання

D) частина об'єкту пізнання, яка безпосередньо вивчається у даному дослідженні

E) вид судження

397. Що з перелічених форм пізнання відноситься до чуттєвого пізнання:

A) поняття

B) судження

C) умовивід

D) уявлення

E) теорія

398. Чи може гіпотеза перетворюватись на теорію:

A) не може

B) якщо буде пов'язана з уявою

C) якщо буде описана науковими термінами

D) якщо буде доведена на практиці

E) якщо всі будуть називати її теорією

399. Істина (істинність) – це характеристика:

A) дійсності

- В) суспільства
- С) буденного знання
- Д) наукової теорії
- Е) особистості

400. Об'єктивність істини визначає:

- А) згода більшості фахівців
- В) наявність багатьох аргументів
- С) незалежність змісту істинного знання від людини
- Д) симпатія до людини, що наполягає на даній істині
- Е) розташування планет в момент виголошення істини

401. Помилка – це:

- А) порушення істини
- В) порушення правила
- С) дотримування істини
- Д) дотримування правила
- Е) відхилення від правильної дії, що непов'язане з правилом та істиною

402. Об'єктом пізнання може бути частина реальності:

- А) природної
- В) соціальної
- С) суб'єктивної
- Д) розумової
- Е) вірно все перелічене

403. Уявлення:

- А) дозволяє зафіксувати окремі характеристики речей
- В) дає можливість відтворити образ предмета без безпосереднього контакту з ним
- С) є зв'язком між поняттями
- Д) є системою суджень
- Е) те ж саме, що й теорія

404. Теорія – те саме, що й концепція:

- А) так
- В) ні
- С) лише в науковому пізнанні
- Д) лише у природничих науках
- Е) лише на рівні буденного пізнання

405. Поняття – це:

- А) слово, яке фіксує найважливіші характеристики групи предметів або явищ
- В) зв'язок між висловлюваннями
- С) система суджень
- Д) можливість відтворити образ речі
- Е) система наукових знань

406. Об'єктивна істина – це:

- А) істина, яка існувала до нашого народження
- В) сама природа
- С) зміст нашого знання, який не залежить ні від людини, ні від людства
- Д) рішення окремої людини з приводу істинності знання
- Е) те саме, що й *правда*

407. Відносна істина – це:

- А) істина, яка не може бути переглянута
- В) певна угода
- С) знання, яке придатне для використання в будь-якій ситуації
- Д) істина для конкретної ситуації з конкретними умовами
- Е) знання, яке дає відчутний практичний результат

408. Вкажіть, яке судження висловлює точку зору релятивізму:

- A) істина – це знання, яке вірне за всіх обставин
- B) всі наші знання відносні, в них немає нічого абсолютного
- C) істинність любого твердження має свої межі
- D) істина – це рух від відносного до абсолютного знання
- E) в кожній відносній істині є елементи абсолютної

409. Пізнання – це:

- A) процес вироблення нових знань
- B) створення пізнавальних образів та моделей
- C) процес побудови теорій та концепцій для пояснення дійсності
- D) прагнення оволодіти реальністю, підкорити її
- E) вірно все перелічене

410. Епістеміологією називається напрямок філософського дослідження, який вивчає:

- A) буття як таке
- B) шляхи розвитку мистецької діяльності
- C) в першу чергу — наукове знання
- D) моральні норми
- E) теорії суспільного розвитку

411. У епістемології XX століття вважається, що:

- A) об'єкт пізнання може існувати без суб'єкта пізнання
- B) суб'єкт пізнання відокремлений від об'єкту пізнання
- C) суб'єкт та об'єкт пізнання тісно пов'язані між собою
- D) об'єкт пізнання є синонімом предмету пізнання
- E) у сучасній науці суб'єкт пізнання взагалі не важливий

412. Відчуття не дають нам надійних знань, оскільки:

- A) мають фізіологічно обумовлені межі
- B) є мінливими і нестійкими
- C) відносні
- D) не дозволяють відмежувати суттєве від несуттєвого
- E) вірно все перелічене

413. З даних висловлювань виберіть формулювання сутності істини, характерне для прагматизму:

- A) знання, з яким погоджуються всі
- B) процес пізнання
- C) вірне відображення дійсності у свідомості людини
- D) знання, яке приносить користь
- E) опис нашого досвіду

414. Правило:

- A) обов'язково об'єктивне, не залежить від суб'єктивних рішень людей
- B) результат угоди про порядок дій
- C) синонім факту
- D) вид теорії
- E) синонім заблудження

415. Лікар, який здійснив помилку:

- A) не винен
- B) винен
- C) інколи може бути не винним
- D) ніколи не буде визнаний винним
- E) вірно все перелічене

416. Хто з відомих вчених вважав, що суспільство – це живий організм, сутністю якого є залежність усіх соціальних підсистем від економічної:

- A) Г. Гегель

- B) Ф. Вольтер
- C) К. Маркс
- D) Г. Спенсер
- E) Ж. Руссо

417. Соціальна філософія не займається дослідженням:

- A) політичної активності
- B) економічної діяльності
- C) соціального життя
- D) природних процесів
- E) духовного життя суспільства

418. За цим критерієм всі існуючі суспільства поділяються на прості та складні. Який критерій лежить в основі подібної класифікації суспільств:

- A) наявність писемності
- B) чисельність рівнів управління
- C) ступінь соціальної диференціації
- D) чисельність рівнів управління; ступінь соціальної диференціації
- E) спосіб здобування засобів до існування; високий рівень грамотності населення

419. Базовою основою (навколо якої вибудовуються всі соціальні відносини) індустріального суспільства є:

- A) індивідуалізм
- B) віра у вище призначення людської особи
- C) приватна власність на капітал
- D) підвищення ролі інтелігенції
- E) зростання ролі людського фактору

420. Слово культура в латинській мові означає:

- A) діяльність
- B) обробка
- C) освіта
- D) військова справа
- E) створення

421. Культура, за своїми формами, може бути:

- A) високою, низькою, масовою
- B) високою, народною, немасовою
- C) високою, народною, масовою
- D) елітарною, низькою, масовою
- E) елітарною, народною, маргінальною

422. Панівна система цінностей є основою типології суспільств в теорії циклічних цивілізацій, запропонованою:

- A) О. Шпенглером
- B) А. Тойнбі
- C) Н. Данилевським
- D) М. Бердяєвим
- E) П. Сорокіним.

423. Сукупність усіх засобів взаємодії та форм об'єднання людей, що склалися історично, мають спільну територію, загальні культурні цінності та соціальні норми, - це:

- A) соціальна спільність
- B) суспільство
- C) сім'я
- D) нація
- E) народність

424. У відповідності до органічної теорії суспільного життя, проводиться аналогія між

життям суспільства і:

- A) космосу
- B) океану
- C) неживої природи
- D) живої природи
- E) живого організму

425. Складне суспільство – це таке:

- A) що утворене з декількох держав або країн
- B) в якому існують багаті та бідні
- C) що складається з класів, соціальних груп
- D) де є кілька рівнів управління, декілька соціальних верств населення, що розташовуються зверху вниз із зменшенням доходів
- E) в якому існує колективна та індивідуальна соціальна мобільність

426. Яке з перерахованих понять є найбільш широким:

- A) суспільна психологія
- B) мова як засіб спілкування людей і передачі інформації
- C) духовне життя суспільства
- D) духовне виробництво
- E) духовна культура

427. Культура передбачає особливі способи, технології, методи створення артефактів культури:

- A) так
- B) ні
- C) не завжди
- D) тільки в деяких історичних періодах
- E) за певних політичних умов

428. На думку Л. Моргана, цивілізація є:

- A) позитивним результатом культурного розвитку
- B) фактором, що гальмує розвиток суспільства
- C) результатом деградації моралі
- D) причиною політичних репресій
- E) результатом виродження культури

429. О. Шпенглер до ознак цивілізації відносив:

- A) високий рівень розвитку науки і техніки
- B) скупчення людей у великих містах
- C) деградація мистецтва та культури
- D) перетворення народу в сіру масу
- E) правильно все вищезазначене

430. Вивченням суспільства займаються такі науки, як:

- A) культурологія та історія всесвітньої культури
- B) онтологія та гносеологія
- C) соціологія та соціальна філософія
- D) політологія та психологія
- E) гносеологія та аксіологія

431. Яка з вказаних властивостей притаманна лише суспільству в цілому, а не окремим його сферам:

- A) самодіяльність
- B) самоорганізація
- C) самодостатність
- D) саморух
- E) саморозвиток

432. У сфері економіки соціальна філософія приділяє увагу, перш за все:

- A) структурі промислового підприємства
- B) юридичним законам, що регулюють економічну діяльність людей
- C) відмінностям між державними і приватними підприємствами та специфіці людської діяльності в їх межах
- D) економічній діяльності людини і реалізації її внутрішніх можливостей
- E) банківській системі

433. “Втеча мізків”, як соціальне явище, в найбільшій мірі є характерною для суспільства:

- A) постіндустріального
- B) індустріального
- C) традиційного
- D) примітивного
- E) будь-якого

434. Якщо культура передбачає систему певних цінностей, то люди даної культури повинні:

- A) приймати всі явища соціального життя
- B) приймати тільки те, що відповідає передбаченим цінностям
- C) не думати про цінності взагалі
- D) заперечувати будь-які цінності
- E) спробувати ліквідувати цю систему цінностей

435. Контркультура – це:

- A) сума всіх субкультур даного суспільства
- B) синонім субкультури
- C) субкультура, що суперечить традиційній культурі
- D) будь-який молодіжний рух
- E) обов’язкова характеристика цивілізації

436. Поняття локальної цивілізації як особливого культурно-історичного типу ввів у науковий обіг:

- A) П. Сорокін
- B) Н. Данилевський
- C) О. Шпенглер
- D) А. Тойнбі
- E) М. Бердяєв

437. Суспільство – це сукупність:

- A) людей, що проживають разом
- B) людей, пов’язаних здійсненням процесів життєдіяльності
- C) людей, поєднаних спільною територією проживання
- D) людей, поєднаних єдиними життєвими цінностями
- E) органів, інститутів та установ, що регулюють життя людей

438. При вивченні сфери політики соціальна філософія цікавиться, перш за все:

- A) історією політичних вчень
- B) описом політичних структур
- C) проблемою влади
- D) соціальною політикою
- E) біографічними даними політичних лідерів

439. Перехід від індустріального суспільства до постіндустріального супроводжується:

- A) збільшенням числа функціонально грамотних людей
- B) зростанням долі працездатного населення, зайнятого в сервісному секторі
- C) посиленням морального потенціалу суспільства
- D) підвищенням рівня політичної свідомості людей
- E) зростанням кількості людей, що працюють на підприємствах важкої промисловості

440. У більшості європейських країн до початку XX ст. культура сформувалася в таких

формах:

- A) елітарна, маргінальна, масова
- B) висока, народна, масова
- C) низька, народна, маргінальна
- D) елітарна, масова, субкультура
- E) висока, народна, маргінальна

441. Слово культура перекладається з латинської мови як:

- A) діяльність
- B) обробка
- C) освіта
- D) утворення
- E) рух

442. Зв'язок між культурою і цивілізацією можна пояснити так:

- A) цивілізація і культура є тотожні
- B) цивілізація є результатом розвитку культури
- C) цивілізація – перший етап в розвитку культури
- D) ці поняття між собою не пов'язані жодним чином
- E) ці поняття – синоніми природи

443. О. Шпенглер вважає, що цивілізація – це:

- A) смерть культури
- B) життя культури
- C) пам'ять культури
- D) друге Я культури
- E) вершина досконалості культури

444. У відповідності з теорією суспільного договору, суспільство і держава є результатом:

- A) природного розвитку
- B) законів соціального розвитку
- C) угоди між членами суспільства
- D) помилки людей
- E) випадку

445. Г. Спенсер створив теорію соціальної:

- A) динаміки
- B) статичності
- C) еволюції
- D) стабільності
- E) прогресивності

446. Масова (елементарна) грамотність – це типова характеристика:

- A) протосуспільства
- B) інформаційного суспільства
- C) громадянського суспільства
- D) індустріального суспільства
- E) традиційного суспільства

447. До основних сфер суспільного життя слід зарахувати:

- A) театр, систему музеїв, архітектуру, живопис
- B) соціум, культуру, цивілізацію
- C) міфологію, релігію, філософію та науку
- D) економічну діяльність, сферу сімейно-побутових стосунків, систему соціальних відносин та інститутів, духовне життя суспільства
- E) духовне життя суспільства, ідеологію та соціальну психологію

448. Культура – це:

- A) система природних процесів
- B) вид біологічних відносин

- C) створене людиною, відмінне від природних процесів
- D) сукупність космічних процесів
- E) все перераховане є вірним

449. Цивілізація з'являється в суспільстві на етапі:

- A) дикості
- B) варварства
- C) аграрного суспільства
- D) індустріального суспільства
- E) постіндустріального суспільства

450. Метою створення суспільства є забезпечення задоволення найголовнішої потреби:

- A) збереження та відтворення життя членів суспільства
- B) збереження стабільності форм організації суспільного життя
- C) культивування у людей відданості певній державній ідеології
- D) виховання у членів суспільства моральних норм та цінностей
- E) орієнтування людей на набуття тих якостей, які найбільш цінуються в даному суспільстві.

451. Слово утопія означає місце:

- A) яким керує мудрий король
- B) котре має велику територію
- C) якого не існує насправді
- D) яке розташоване на острові серед океану
- E) яке знаходиться в Англії

452. Сімейні стосунки відносять до сфери:

- A) політичної
- B) економічної
- C) соціальної
- D) духовної
- E) релігійної

453. Філософія культури вивчає:

- A) основні тенденції в розвитку культури
- B) сутність та основні характерні риси культури
- C) типологію культури, її функції
- D) яким чином людина може бути залучена до культури
- E) все перераховане є вірним

454. Збереження, розподіл та використання культурних цінностей:

- A) не належить до важливих характеристик культури
- B) не пов'язано з культурною діяльністю
- C) є необхідним компонентом будь-якої культури
- D) може бути як присутнім, так і відсутнім в культурі
- E) виходить за межі культури

455. Маргінальність – це:

- A) процес зміни постійного місця проживання індивідів чи соціальних груп
- B) переміщення індивідів та соціальних груп в інший регіон чи іншу країну
- C) втрата зв'язку індивіда з попередньою соціальною групою, що обумовлена переселенням із села в місто або навпаки
- D) втрата людиною об'єктивної належності до даної соціальної групи без наступного входження до іншої, втрата норм і цінностей відповідної субкультури
- E) процес переміщення людини за межі даного суспільства

456. Субкультура – це:

- A) культура певної соціальної групи, яка є елементом більш широкої культури
- B) культура, що існує в субтропіках
- C) культура окремого суб'єкту
- D) суб'єктивні погляди на культуру

Е) сублимація культурних норм і уявлень

457. До проблем філософії історії не належить:

А) проблема спрямованості історичного процесу

В) проблема сенсу історії

С) проблема інтерпретації історичного процесу

Д) проблема рушійних сил історії

Е) фактографія розвитку біологічних видів

458. Проблеми філософії історії починають виокремлюватись і досліджуватись:

А) у ХІХ ст.

В) у ХХ ст.

С) у ХУІІІ ст.

Д) за часів середньовіччя

Е) протягом всієї історії філософії

459. Суб'єктом історії постає:

А) природа

В) особа

С) тваринний світ

Д) біосферні процеси

Е) космічна енергія

460. До якого типу цивілізації, згідно класифікації А. Тойнбі, належить українське суспільство:

А) ісламської

В) православно-християнської

С) індуїстської

Д) далекосхідної

Е) західно-християнської

461. Прогрес – це:

А) синонім поняття розвиток

В) рух від більш високого рівня до низького

С) розвиток від простої структури до складної

Д) рух від великих можливостей до менших можливостей

Е) те саме, що деградація

462. Чи може нація бути рушійною силою історичного розвитку:

А) так

В) ні

С) іноді

Д) в окремих країнах

Е) тільки випадково

463. Це поняття позначає незворотні зміни людства, внаслідок чого здійснюється перехід від нижчого до вищого, від менш досконалого до більш досконалого. Про яке поняття йдеться:

А) соціальний розвиток

В) соціальний процес

С) соціальний прогрес

Д) соціальний регрес

Е) соціальна трансформація.

464. Філософія історії, як особливий напрямок знання, являє собою:

А) загальну, тобто всесвітню історію

В) застосування філософських понять до розгляду процесів історії

С) осмислення вихідних засад, сенсу та спрямування історії

Д) окреслення можливостей пізнання історії

Е) дослідження механізмів державного управління

465. Яка з приведених спільностей є головним суб'єктом історії:

- A) народність
- B) клас
- C) каста
- D) народ
- E) сім'я

466. Філософи ХХ століття писали переважно про прогрес:

- A) в розвитку всього людства
- B) у всіх сферах суспільного життя
- C) в культурному розвитку
- D) в певній конкретній галузі життя суспільства
- E) в захисті природи

467. Політична нація та етнічна група — це:

- A) абсолютно різні поняття
- B) ідентичні поняття
- C) етнічна група має спільні біологічні компоненти, політична нація пов'язана з громадянством
- D) тільки етнічна група пов'язана з політичними символами
- E) політична нація не може вміщувати різні етнічні групи

468. Видатна особа, що здатна вплинути на подальший хід історії, може бути:

- A) політичним діячем
- B) релігійним діячем
- C) видатним вченим
- D) відомим письменником
- E) вірно все вищеперераховане

469. Прогресивний розвиток суспільства:

- A) можливий і наявний
- B) неможливий в принципі
- C) існує, але доповнюється регресом у тих чи інших сферах
- D) існував раніше, але тепер відсутній
- E) є лише в уяві істориків

470. В християнській філософії детально розроблена ідея „кінця світу”. Концепцію щодо „кінця історії” висунув:

- A) Ф. Бродель
- B) П. Сорокін
- C) Ф. Фукуяма
- D) А. Тойнбі.
- E) Г. Гегель.

471. Філософія історії не досліджує:

- A) проблему видатної людини і її ролі в історії
- B) рушійні сили історичного розвитку
- C) проблему соціального прогресу
- D) приватне життя окремого індивіда
- E) мету історії

472. Вирішальною силою історії є економічні інтереси. Ця теза виражає сутність такої концепції філософії історії, як:

- A) ідеалістична
- B) матеріалістична
- C) релігійна
- D) психо-соціальна
- E) ірраціоналістична

473. Більшість філософів Нового часу вважали, що суспільство розвивається:

- A) без певної спрямованості
- B) в різних напрямках, без певної системи
- C) від більш низького рівня до більш високого рівня
- D) від більш високого рівня до більш низького рівня
- E) без суттєвої зміни рівня

474. Кому належить фраза „Досвід та історія вчать, що народи та уряди нічого не навчилися з історії”:

- A) І. Канту
- B) Г. Гегелю
- C) Ансельму Кентерберійському
- D) Сократу
- E) Геракліту

475. На думку відомого німецького філософа Г. Гегеля, розвиток історії здійснюється:

- A) циклічно
- B) прямолінійно
- C) по висхідній лінії
- D) по спіралі
- E) розвиток суспільства взагалі не здійснюється

476. Поняття *нація* та *етнічна група* співвідносяться наступним чином:

- A) не пов'язані взагалі
- B) є синонімами
- C) етнічна група – більш широке поняття
- D) нація – більш широке поняття
- E) ці поняття протилежні один одному

477. Проти самої ідеї прогресу в людській історії виступали:

- A) К. Сен-Сімон і Г. Спенсер
- B) Н. Михайлівський і П. Лавров
- C) І. Кант і Г. Гегель
- D) К. Маркс і Ф. Енгельс
- E) Ф. Ніцше і А. Камю

478. В історії немає ні спрямованості, ні смислу. Ця теза виражає сутність такої концепції філософії історії, як:

- A) ідеалістична
- B) матеріалістична
- C) релігійна
- D) психо-соціальна
- E) ірраціоналістична

479. В марксизмі процес розвитку суспільства трактується як:

- A) цикли
- B) вектор
- C) спіраль
- D) маятник
- E) коло

480. Космополітизм – це:

- A) бажання бути пов'язаним з однією культурою
- B) намагання прожити все життя в одній країні
- C) інтерес до політичного життя
- D) відмова від знайомства з іншими культурами
- E) свобода від національних обмежень і намагання вважати себе громадянином світу

481. Поняття *патріотизм* і *націоналізм* співвідносяться наступним чином:

- A) є синонімами
- B) протилежні за змістом

- C) націоналіст не може бути патріотом
- D) люди різних національностей можуть бути патріотами однієї країни
- E) патріот не може бути націоналістом

482. Згідно релігійного розуміння історії, її розвиток здійснюється:

- A) по колу
- B) по прямій
- C) від більш низького рівня до більш високого
- D) від більш високого рівня до більш низького
- E) по спіралі

483. Історичний процес має чітке цільове спрямування – це є типова позиція філософії:

- A) античної
- B) середньовіччя
- C) німецької класичної філософії
- D) позитивізму
- E) ніцшеанства

484. Вкажіть, згода з яким судженням означає волюнтаризм:

- A) народ творить історію, спираючись на об'єктивні закони розвитку суспільства
- B) хід історії не залежить ні від дії особи, ні від дій народних мас
- C) історія є результатом діяльності світового розуму
- D) видатна особа відіграє активну роль в суспільстві в критичні періоди історії
- E) видатні особи творять історію свавільно, не рахуючись з об'єктивними обставинами

485. Прогрес – це є:

- A) синонім терміну „переміщення”
- B) процес спрощення структури та обмеження можливостей функціонування певного явища
- C) процес ускладнення структури та збільшення можливостей функціонування певного явища
- D) синонім терміну „декадент”
- E) процес згасання енергетичних ресурсів людини

486. Ознакою нації не виступає:

- A) територія
- B) мова
- C) зв'язок (комунікації)
- D) освіта
- E) елементи культури

487. Регрес – це:

- A) те саме, що деградація
- B) рух від більш високого рівня до більш низького
- C) отримання більшої кількості можливостей
- D) рух від більш низького рівня до більш високого
- E) вірним є все вищеперераховане

488. Філософія історії досліджує:

- A) цілі історичного розвитку
- B) сенс історії
- C) рушійні сили історичного розвитку
- D) напрямок розвитку історії людства
- E) правильно все вищеперераховане

489. Стародавні мислителі вважали, що розвиток історії рухається по:

- A) колу
- B) прямій
- C) висхідній
- D) низхідній
- E) спіралі

490. Чи може видатна особа впливати на розвиток історії:

- A) так
- B) ні
- C) в деяких країнах
- D) в деяких культурних регіонах
- E) ні в якому разі.

491. Еліта, як рушійна сила суспільного розвитку, – це:

- A) найбагатша частина суспільства
- B) найбагаточисельніша частина суспільства
- C) аристократія
- D) люди з вищою освітою та науковим ступенем
- E) освічені люди з творчими можливостями

492. Прогрес – це:

- A) те ж саме, що і розвиток
- B) рух від більш високого рівня до більш низького
- C) один з напрямків процесу розвитку
- D) явище, не пов'язане з розвитком
- E) наші мрії щодо розвитку суспільства